

OBVODNÝ BANSKÝ ÚRAD V BANSKEJ BYSTRICI

SPRÁVA

**o činnosti štátnej banskej správy SR
Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici
za rok 2024**

Marec 2025

PREDHOVOR

Správa o činnosti štátnej banskej správy v obvode pôsobnosti Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici a v obvode pôsobnosti Obvodného banského úradu v Prievidzi popisuje hlavne ochranu a využívanie nerastného bohatstva pri banskej činnosti, činnosti vykonávanej bankským spôsobom, o nakladaní s dopadom z ťažobného priemyslu, a činnosti pri výrobe a používaní výbušnín, výbušných predmetov a munície, aktivity podnikateľov, ako aj samotnú činnosť Obvodných banských úradov v obvode pôsobnosti.

Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici bol súčinný s:

- Príslušnými stavebnými úradmi a spracovateľmi územnoplánovacej dokumentácie pri riešení problematiky územnoplánovacej dokumentácie vo vzťahu k ochrane a využívaniu nerastného bohatstva
- MŽP SR pri realizácii koordinovaných kontrol zameraných na plnenie povinností organizácií pri nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu
- Slovenskou inšpekciou životného prostredia pri realizácii koordinovaných kontrol podnikov zameraných na prevenciu závažných priemyselných havárií
- Príslušnými orgánmi ochrany lesného a poľnohospodárskeho pôdneho fondu pri vytváraní podmienok pre vykonávanie banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankským spôsobom
- Príslušnými orgánmi v konaniach o uložení sankcií za spáchanie priestupkov v oblasti používania pyrotechnických výrobkov, banskej činnosti
- Dopravným úradom civilného letectva pri spracovaní podkladov pre posúdenie spoľahlivosti osôb v súvislosti s výkonom bezpečnostnej ochrany civilného letectva
- Orgánmi PZ SR pri spracovaní podkladov pre posúdenie spoľahlivosti osôb na prevádzkovanie súkromnej bezpečnostnej služby
- Orgánmi činnými v trestnom konaní pri spracúvaní podkladov potrebných pre prebiehajúce trestné konania

Podnikanie pri vykonávaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankským spôsobom odrážalo celkovú hospodársku a ekonomickú situáciu v krajine. Poznatky získané činnosťou úradu pri výkone hlavného dozoru boli využívané pri preventívnom i sankčnom pôsobení na dozorované podnikateľské subjekty.

1 ORGANIZÁCIA ŠTÁTNEJ BANSKEJ SPRÁVY

1.1 HBÚ

1.2 Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici

Sídlo: 9. mája 2, 975 90 Banská Bystrica
Telefón a fax: 048/4142941, 048/4142956
e-mail: obubb@obubb.sk

Personálne obsadenie k 31.12.2024

Predseda úradu: Mgr. Ing. Ľuboš Bohuš

Kancelária predsedu úradu referentky: Janka Golianová
Margaréta Mikulášová

Útvar Hlavného obvodného banského inšpektora

Hlavný obvodný banský inšpektor:	Ing. Ivan Sýkora
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Miroslava Šárniková - Kudlíková
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Diana Bánová
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Ľudovít Ružička
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Mário Mokó PhD.
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Tibor Turňa
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Barbora Kukučková
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Lýdia Gabajová
Obvodný banský inšpektor:	Mgr. Andrej Marianik
Obvodný banský inšpektor:	neobsadené

1.3 Obvodný banský úrad v Prievidzi

Sídlo: 9. mája 2, 975 90 Banská Bystrica
Telefón a fax: 048/4142941, 048/4142956
e-mail: obupd@obupd.sk

Personálne obsadenie k 31.12.2024

Predseda úradu: neobsadené

Obvodný banský inšpektor: neobsadené
Obvodný banský inšpektor: neobsadené

2 ÚLOHY ORGÁNOV HLAVNÉHO DOZORU

2.1 HBÚ

2.2 Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici

Účinnosťou Vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 146/2020 Z. z. ktorou sa ustanovujú obvody pôsobnosti obvodných banských úradov boli pre Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici ustanovené okresy: Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Bánovce nad Bebravou, Brezno, Bytča, Detva, Dolný Kubín, Ilava, Krupina, Kysucké Nové Mesto, Liptovský Mikuláš, Lučenec, Martin, Martin, Námestovo, Nové Mesto nad Váhom, Partizánske, Poltár, Považská Bystrica, Prievidza, Púchov, Ružomberok, Topoľčany, Trenčín, Turčianske Teplice, Tvrdošín, Veľký Krtíš, Zvolen, Žarnovica, Žiar nad Hronom, Žilina.

V roku 2024 bolo na Obvodnom banskom úrade v Banskej Bystrici evidovaných 3.094 spisov (v roku 2023 to bolo 2.741), ktoré spolu obsahovali 5.259 záznamov (v roku 2023 to bolo 4.727).

Pri výkone hlavného dozoru

- vykonáva prehliadky objektov, zariadení a pracovísk a pritom kontroluje, ako sa plnia povinnosti vyplývajúce z banského zákona, tohto zákona a predpisov vydaných na ich základe, ak upravujú ochranu a využívanie ložísk nerastov, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky, zabezpečenie chránených objektov a záujmov pred účinkami banskej činnosti, výrobu výbušnín a používanie výbušnín na trhacie práce a ohňostrojné práce, skladovanie a evidenciu pyrotechnických výrobkov u výrobcu, dovozcu a predajcu, ako aj z iných všeobecne záväzných právnych predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, bezpečnosti technických zariadení a pracovných podmienok vrátane predpisov o požiarnej ochrane v podzemí,
- zisťuje na mieste stav, príčiny a následky závažných pracovných úrazov v organizáciách, pri ktorých nastala smrť, došlo k strate orgánu alebo jeho funkčnosti; ďalej zisťuje na mieste stav, príčiny a následky závažného ohrozenia bezpečnosti prevádzky v organizácii alebo celospoločenského záujmu, najmä bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- nariaďujú odstrániť zistené závady a nedostatky.
- Na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky je oprávnený nariaďovať nevyhnutné opatrenia. Ak zistia závady, ktoré zrejme a bezprostredne ohrozujú celospoločenský záujem, najmä bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, bezpečnosť prevádzky a technických zariadení, prípadne majetku a ktoré nemožno ihneď odstrániť, nariaďuje zastavenie prevádzky organizácie alebo jej časti, prípadne ich technických zariadení, a to v nevyhnutnom rozsahu až do odstránenia závad,
- je povinný bez zbytočného odkladu preskúmať odôvodnenosť požiadavky odborového orgánu na prerušenie práce podľa osobitného predpisu,
- dozerá na stav, vybavenie a činnosť banskej záchrannej služby a preveruje odbornú spôsobilosť jej vedúcich pracovníkov s výnimkou pracovníkov hlavných banských záchranných staníc a obvodných banských záchranných staníc,
- dozerá, či organizácie riadne vedú evidenciu a registráciu pracovných úrazov a vyhodnocujú zdroje a príčiny úrazovosti,
- preveruje, či organizácia vykonávajúca banskú činnosť alebo činnosť vykonávanú banským spôsobom je spôsobilá vykonávať skúšky a revízie, montovať, opravovať vyhradené technické zariadenia slúžiace na vykonávanie banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom, vydáva jej príslušné povolenie, prípadne jej toto povolenie odníma,
- kontroluje vykonávanie prehliadok a skúšok technických zariadení,
- preveruje skúškami u pracovníkov znalosť predpisov, ktorú títo pracovníci potrebujú na výkon riadiacich a kontrolných funkcií. Posudzuje odbornú spôsobilosť pracovníkov na výkon vybraných funkcií a vydáva im osvedčenia alebo oprávnenia na výkon funkcií, prípadne im tieto osvedčenia alebo oprávnenia odníma,
- plnia úlohy orgánu zodpovedného za posudzovanie odpadov z ťažobného priemyslu umiestnených na odvaloch, odkaliskách alebo iných úložiskách hmôt.
- určuje, mení alebo zrušuje chránené ložiskové územia a dobývacie priestory a vedie ich evidenciu, vydáva predchádzajúce rozhodnutie na zmluvný prevod dobývacieho priestoru,

- povoľuje otváрку, prípravu a dobývanie výhradných ložísk a v určených prípadoch vyhľadávanie a ložiskový geologický prieskum výhradných ložísk banskými dielami; pred zastavením prevádzky v banských dielach a lomoch povoľuje ich zabezpečenie alebo likvidáciu, predlžuje platnosť povolení banskej činnosti, povoľuje banské diela a banské stavby pod povrchom vrátane stavieb na povrchu bezprostredne slúžiacich ich prevádzke, a to ťažné veže, jamové budovy, strojovne ťažných strojov, ventilátorovne a banské stavby slúžiace otváрке, príprave a dobývaniu výhradného ložiska a úprave nerastov v súvislosti s ich dobývaním v lomoch a skrývkach v hraniciach vymedzených čiarou skutočne vykonanej skrývky alebo vykonávanej ťažby, pokiaľ sa nevykonala rekultivácia pozemku a ich užívanie, zmeny a odstránenie,
- určuje nevyhnutné opatrenia, najmä poradie a spôsob vydobytia výhradných ložísk, ak by otvárkou, prípravou a dobývaním bola ohrozená prevádzka alebo využitie výhradného ložiska v dobývacom priestore inej organizácie,
- nariaďuje, ak je to z hľadiska bezpečnosti prevádzky nevyhnutné, aby časť výhradného ložiska v dobývacom priestore jednej organizácie vydobyla iná organizácia, alebo ak je potrebné, aby si organizácia zriadila banské dielo v dobývacom priestore inej organizácie; rovnako postupuje, ak je nevyhnutné spoločné užívanie banských diel a zariadení,
- povoľuje dobývanie ložísk nevyhradených nerastov, ako aj zabezpečenie banských diel a lomov a likvidáciu hlavných banských diel a lomov, banské stavby slúžiace dobývaniu ložiska nevyhradeného nerastu a úprave nerastov v súvislosti s ich dobývaním vrátane umiestnenia stavby, ich užívanie, zmeny a odstránenie, v lomoch v hraniciach územia vymedzeného v rozhodnutí o využití územia na dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu, ak sa nevykonala rekultivácia pozemku,
- vydáva záväzné stanovisko na povolenie stavieb a zariadení v chránenom ložiskovom území a chránenom území pre osobitné zásahy do zemskej kôry a k rozhodnutiu o využití banských diel, banských stavieb a lomov na iné účely po trvalom zastavení prevádzky v banských dielach a lomoch,
- nariaďuje vyhotovenie alebo doplnenie banskomeračskej a geologickej dokumentácie, ak chýbajú, sú neúplné alebo ak sú v nich závary,
- povoľuje sprístupňovanie banských diel a starých banských diel pre muzeálne a iné účely a práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave, osobitné zásahy do zemskej kôry a zabezpečenie alebo likvidáciu starých banských diel,
- povoľuje trhacie práce a ohňostrojné práce, predlžujú platnosť rozhodnutí o povolení trhacích prác a ohňostrojných prác,
- povoľuje umiestnenie, stavbu a užívanie zrušenie alebo odstránenie skladov výbušnín v prípadoch a za podmienok ustanovených § 18 a 19 zákona č. 58/2014 Z. z.,
- vedie evidenciu organizácií, ktorým vydal povolenie na vykonávanie trhacích alebo ohňostrojných prác, povolenie na odber výbušnín a povolenie na užívanie, zrušenie alebo odstránenie skladov výbušnín,
- vydáva, mení a zrušuje banské oprávnenia a vedie bankský register,
- povoľuje odber výbušnín,
- v rámci inšpekčnej činnosti preveruje podania fyzických osôb a právnických osôb, ktoré upozorňuje na porušovanie všeobecne záväzných právnych predpisov uvedených v § 39 ods. 1 organizáciami, pri vykonávaní banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej bankským spôsobom, alebo inej činnosti upravenej týmto zákonom,
- vykonáva správu úhrad za dobývacie priestory, úhrad za nerasty vydobyté z výhradných ložísk
- Vykonáva štátnu správu na úseku prevencie závažných priemyselných havárií podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- plní ďalšie úlohy vyplývajúce z banského zákona, zákona č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnínach a o štátnej banskej správe a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä zo zákona č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu, zákona č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh (chemický zákon), zákona č. 258/2011 Z. z. o trvalom ukladaní oxidu uhličitého do geologického prostredia, či zákona 262/2014 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy vo veciach prekurzorov výbušnín.

2.3 Obvodný banský úrad v Prievidzi

Účinnosťou Vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 146/2020 Z. z. ktorou sa ustanovujú obvody pôsobnosti obvodných banských úradov bol pre Obvodný banský úrad v Prievidzi, so sídlom: 9. mája 2, 975 90 Banská Bystrica ustanovený okres Čadca.

V roku 2024 bolo na Obvodnom banskom úrade v Prievidzi evidovaných 56 spisov, čo predstavuje nárast oproti roku 2023 o 18 spisov, ktoré spolu obsahovali 96 záznamov (nárast oproti roku 2023 o 42 záznamov).

V roku 2024 inšpektori pokračovali aj v konaniach začatých pred účinnosťou vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 146/2020 Z. z. ktorou sa ustanovujú obvody pôsobnosti obvodných banských úradov.

V obvode pôsobnosti Obvodného banského úradu v Prievidzi sa nenachádzajú dobývané výhradné ložiská ani ložiská nevyhradených nerastov. Obvodný banský úrad v Prievidzi v roku 2024 vydával stanoviská v rámci obstarávania územnoplánovacích dokumentácií a strategických dokumentov (napr. Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja), stanoviská na základe dožiadaní Dopravného úradu v rámci posudzovania spoľahlivosti osôb a rozhodoval vo veciach banských oprávnení právnických osôb so sídlom v okrese Čadca. V roku 2024 boli v okrese Čadca realizované aj niektoré činnosti vykonávané banským spôsobom (napr. vrtné práce, rekonštrukcia železničnej trate Štátna hranica ČR/SR – Čadca) ako aj vyhľadávanie nevybuchutej munície na stave Zelený most Svrčinovec na základe rozhodnutia o predĺžení platnosti rozhodnutia Obvodného banského úradu v Prievidzi č. 43-58/2022 o povolení vyhľadávania nevybuchutej munície.

3 ČINNOSŤ ORGÁNOV HLAVNÉHO DOZORU

3.1 Bansko-správna činnosť

3.1.1 Správne úkony

V roku 2024 bolo na Obvodnom banskom úrade v Banskej Bystrici evidovaných 3.094 spisov čo predstavuje nárast o 353 spisov (v roku 2023 to bolo 2.741), ktoré spolu obsahovali 5.259 záznamov (v roku 2023 to bolo 4.727).

3.1.2 Riadne a mimoriadne opravné prostriedky

Spracováva HBÚ

3.1.3 Úhrady za dobývacie priestory, úhrady za vydobyté nerasty za fiškálny rok 2023

3.1.3.1 Úhrady za dobývacie priestory

V hodnotenom roku bolo v úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici 80 organizácií povinných platiť úhradu za 121 dobývacích priestorov. Vypočítaná výška úhrad bola 104 893,04 €. Organizácie v priebehu roka 2024 zaplatili úhradu za dobývacie priestory v hodnote 104 229,16 €

ÚHRADA ZA DP	€
vypočítaná	104 893,04 €
zaplatená	104 229,16 €
nedoplatky	663,88 €
preplatok	0,00 €
stará platba	0,00 €
iná platba	8 477,75 €
odvod VPS MF SR	83 382,84 €
odvody obciam	20 846,25 €
stav účtu k 31.12.2024	0,00 €

Prehľad organizácií, ktoré nezaplatili úhradu včas:

Niektoré organizácie zaplatili úhradu za dobývací priestor aj neskôr ako v stanovenej lehote, ale s ohľadom na ustanovenie § 32b ods. 2 písm. c) zákona č. 44/1988 Zb. v platnom znení OBU v Banskej Bystrici nevyrubil penále za oneskorenú platbu úhrady za dobývací priestor.

Penále za oneskorenú platbu úhrad za dobývacie priestory boli vyrubené organizácii TEban s.r.o., Banská Bystrica za rok 2024 vo výške 52,51 € za DP Bartošova Lehôtka, organizácii IPELSKÉ TEHELNE, a.s., Lučenec za rok 2024 vo výške 4x98,42 € za DP Zelené, DP Vidiná, DP Lučenec II – Fabianka a DP Veľká nad Ipľom 78,47 €, organizácii MAB 04, s.r.o., Ružomberok za rok 2024 vo výške 199,50€ za DP Ružomberok, organizácii Premium Dolomit SE, Trenčín za rok 2024 vo výške 2x210,14€ za DP Malé Kršteňany a DP Malé Kršteňany I., organizácii Brantner Fatra s.r.o., Martin za rok 2024 vo výške 218,12€ za DP Martin. Všetky organizácie vyrubené penále zaplatili.

Prehľad organizácií, ktoré nezaplatili úhradu za DP:

V roku 2024 si organizácia GRAU s.r.o., Lučenec nesplnila povinnosť platiť úhradu za dobývací priestor.

Z uhradenej sumy 104 229,16 € za rok 2024 bolo za dobývacie priestory ložísk vyhradených nerastov zaplatené 65 724,12 € čo predstavuje 63,06 % z uhradenej sumy. Za dobývacie priestory ložísk nevyhradených nerastov organizácie zaplatili 38.505,04 €, čo predstavuje 36,94% z uhradenej sumy.

Stav účtu pre platby za dobývacie priestory k 31.12.2024 bol 0,00 €.

Rozdiel medzi zaplatenou výškou úhrad za rok 2024 a stavom účtu k 31.12.2024 je zapríčinený odvodom obciam vo výške 80 % a odvodom na účet verejnej pokladničnej správy Ministerstva financií Slovenskej republiky vo výške 20 % úhrad za dobývacie priestory. V roku 2024 bolo na účty obcí odvedené 83 382,84 €, na účet verejnej pokladničnej správy Ministerstva financií Slovenskej republiky 20 846,25 €.

Na účet úhrad za DP boli v roku 2024 zaplatené aj mylné platby. Organizácia Regos s.r.o., Bratislava zaplatila omylom úhradu za VN za IV.Q 2023 na účet úhrad za DP sumu 6263,05€, táto úhrada bola následne prevezená na účet úhrad za VN. Organizácia Kamenivo Nord 2, s.r.o., Bratislava zaplatila mylnú platbu vo výške 663,88 € za DP Čhtelnica, ktorý je v obode pôsobnosti OBÚ BA, táto úhrada bola následne preposlaná na OBÚ BA. Organizácia SKALEX N B, s.r.o., Bratislava zaplatila mylnú platbu vo výške 663,88 €. Táto platba bola následne odvedená späť na účet organizácii.

Na účet úhrad za DP bola vrátená úhrada od obce Liptovská Štiavnica vo výške 223,06 € z dôvodu zaslania platby na staré číslo účtu obce. Táto platba bola následne odoslaná na správne číslo účtu.

Na účet úhrad za DP zaplatila organizácia ENERGOGAZ, a. s. úhradu za DP Močiar za rok 2024, ktorá bola následne organizácii vrátená z dôvodu, že organizácia podľa §32a ods. 7 zákona č. 44/1988 Zb. v platnom znení nemala povinnosť platiť úhradu za DP za rok 2024, nakoľko jej zaniklo oprávnenie na dobývanie výhradného ložiska dňa 14.4.2023.

3.1.3.2 Úhrady za vydobyté nerasty

Úhradu za vydobyté nerasty v úradnom obode OBÚ v Banskej Bystrici v období od 1.1.2024 do 31.12.2024 malo povinnosť platiť 78 organizácií. Vypočítaná výška úhrad za toto obdobie predstavuje sumu 1 292 628,35 €. Organizácie v roku 2024 zaplatili úhrady vo výške 1 289 888,10 €.

Úhrady za vydobyté nerasty	€
Vypočítaná	1 292 628,35
znížená o	0,00
po znížení	1 292 628,35
Zaplatená	1 289 888,10
Preplatky	203,63
stav účtu k 31.12.2024	1 909 949,56
iné platby	782 675,56

Zo zaplatenej úhrady za vydobyté nerasty v roku 2024 bola uhradená suma 1.083 892,97 € za vydobyté vyhradené nerasty čo predstavuje cca 84,03 % z uhradenej sumy a za vydobyté nerasty z výhradných ložísk nevyhradených nerastov zaplatili organizácie 205 995,13 € čo predstavuje cca 15,97 % z uhradenej sumy.

a) Prehľad organizácií, ktorým vznikol preplatok

Preplatok k 31.12.2024 vo výške 203,63 € uvedený v tabuľke vznikol tým, že v stanovenej lehote zaplatila omylom vyššiu sumu úhrady za vydobyté nerasty v roku 2024 organizácia LB MINERALS SK, s.r.o.

Stav účtu úhrad za vydobyté nerasty bol k 31.12.2024 1 909 949,56 €.

b) Prehľad organizácií, ktoré úhradu nezaplatili včas

Organizácie väčšinou platili úhrady za vydobyté nerasty včas, respektíve s minimálnym omeškaním tak, že penále v jednotlivých prípadoch neprekročilo sumu uvedenú v ustanovení § 32b zákona č. 44/1988 Zb. v platnom znení. Penále za oneskorenú platbu boli vyrubené len organizácii Bekam, s.r.o.

c) Komentár k položke iné platby

V tabuľke v riadku iné platby je uvedená suma 782 675,56 €. Táto položka je vnútorne rozčlenená na odvody na účet ENVIRONMENTÁLNEHO FONDU (935 965,89 €), prevod zostatku z predchádzajúceho roku (9079,04 €), mylné platby (1991,64 €).

Mylná platba vo výške 3 x 663,88 € (1 991,64 €) boli úhrady za dobývacie priestory Lúky pod Makytou od organizácie Drevkam Lúky, s.r.o., Sása a Vígláš od organizácie GEOTrans-LOMY, s.r.o.. Uvedené úhrady boli prevedené na účet úhrad za dobývacie priestory.

Platba od organizácie Slovenská banká, spol. s r. o. vo výške 1 707 570,77€ predstavuje uhradenie nedoplatku úhrady za vydobyté nerasty na základe rozhodnutia Hlavného banského úradu č. 388-1167/2022 z 10.8.2022. Uvedená úhrada je ponechaná na účte z dôvodu prebiehajúceho súdneho konania ku kasačnej sťažnosti.

3.1.4 Správne poplatky

V roku 2024 vyberal OBÚ v Banskej Bystrici správne poplatky podľa zákona NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v platnom znení. Správne poplatky boli vyberané prostredníctvom aplikácie modulu správnych poplatkov spravovaného Slovenskou poštou a. s. Poplatníci uhrádzali správne poplatky formou potvrdení o úhrade správneho poplatku - „e-kolky“ predávané Slovenskou poštou (254 prípadov v sume 5.885,00 €), platbou v hotovosti do pokladne správneho orgánu (52 prípadov v sume 2.168,5 €), prevodom na účet (66 prípadov v sume 1.826,00 €), ale aj 4x platobnou kartou (178,00 €).

Spoplatňované boli najmä úkony uvedené v sadzobníku správnych poplatkov v položke č. 9 a v položkách č. 175, 176, 178, 180 a 186 (napr. vykonanie skúšky na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti podľa banských predpisov, vydanie osvedčenia, overenia alebo oprávnenia o spôsobilosti na vykonávanie odbornej činnosti osobou podľa banských predpisov alebo potvrdenia o úspešnom zložení skúšky na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti podľa banských predpisov, vykonanie zmeny údajov v banskom registri, povolenie výnimky z praxe alebo zo vzdelania, ktoré sú určené v banských predpisoch, vydanie odborného vyjadrenia (stanoviska) podľa osobitných predpisov okrem miestneho zisťovania k projektovej dokumentácii stavieb, predĺženie platnosti povolenia na vyhľadávanie munície, vydanie odborného vyjadrenia (stanoviska) podľa osobitných predpisov okrem miestneho zisťovania k stavbe, k zariadeniu, vydanie odborného vyjadrenia (stanoviska) podľa osobitných predpisov okrem miestneho zisťovania k projektovej dokumentácii stavieb, vydanie povolenia na trhacie práce malého rozsahu alebo ohňostrojné práce, vydanie povolenia na dva a viac odstrelov na trhacie práce veľkého rozsahu, miestne zisťovanie, ak je nariadené podľa osobitných predpisov alebo sa koná z podnetu účastníka konania, vydanie banského oprávnenia, zmena rozhodnutia a vydanie rozhodnutia o predĺžení doby platnosti rozhodnutia o povolení banskej činnosti v podzemí a na povrchu, zmena rozhodnutia a vydanie rozhodnutia o predĺžení doby platnosti rozhodnutia na dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu alebo povolenia na zabezpečenie, prípadne likvidáciu banských diel a lomov na takomto ložisku podzemným alebo povrchovým spôsobom, vydanie rozhodnutia o zmene dobývacieho priestoru, vydanie povolenia na dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu alebo povolenia na zabezpečenie, prípadne likvidáciu banských diel a lomov na takomto ložisku podzemným alebo povrchovým spôsobom, vydanie predchádzajúceho súhlasného stanoviska, schválenia, potvrdenia, povolenia, zaradenia alebo zrušenia uvedených v banských predpisoch, vydanie výpisu z banského registra).

V roku 2024 boli vybraté správne poplatky v celkovej výške 10.057,50 €, čo je o 2.764,00 € viac ako v roku 2023 (7.293,50 €). Výška vybratých správnych poplatkov predstavuje cca 138 % správnych poplatkov vybratých v roku 2023, resp. 139 % správnych poplatkov vybratých v roku 2022 (7.231,50 €).

3.2 Výkon hlavného dozoru

Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici vykonával dozor v organizáciách a ich prevádzkach, ktoré vykonávali otváрку, prípravu a dobývanie ložísk nerastov, likvidáciu a zabezpečovanie banských diel a lomov, pri úprave a zušľachtovaní nerastov v súvislosti s ich dobývaním a pri zabezpečovaní ochrany výhradných ložísk (prehľad organizácií podľa druhu nerastu je uvedený v prílohe č. 49).

Okrem vyššie uvedených organizácií boli v roku 2024 dozorované aj právnické a fyzické osoby vykonávajúce iné druhy banskej činnosti a činností vykonávaných banským spôsobom (ďalej „ostatné organizácie“). Ide napríklad o sprístupňovanie jaskýň a ich udržiavanie v bezpečnom stave, strojové vtáanie

studní s hĺbkou nad 30 m, inžiniersko-geologický prieskum, hydrogeologický prieskum a pod. (prehľad ostatných organizácií je uvedený v prílohe č. 49). Počet týchto ostatných dozorovaných organizácií v roku 2024 bol 59.

Počet dozorovaných organizácií a ich organizačných jednotiek, ktoré vykonávali otváрку, prípravu a dobývanie ložísk nerastov, likvidáciu a zabezpečovanie banských diel a lomov, pri úprave a zušľachtovaní nerastov v súvislosti s ich dobývaním a pri zabezpečovaní ochrany výhradných ložísk v roku 2024 dosiahol počet 226.

Prehľad počtu organizačných jednotiek organizácii členených podľa druhu nerastu s rozdelením po okresoch v obvode pôsobnosti tunajšieho úradu je v nasledujúcej tabuľke.

Okres	Uhlie	Ropa a plyn	Rudy	Magnezit	Stavebný kameň	Štrkopiesky a piesky	Tehliarske suroviny	Vápence	Ostatné suroviny	Spolu
B. Bystrica					9	1		1		11
Brezno					5	1				6
Zvolen					8				1	9
Detva					7					7
Krupina					4					4
Žiar n. Hronom			2		3				19	24
B. Štiavnica			2							2
Žarnovica			1		8				1	10
Veľký Krtíš						2				2
Lučenec					12	6	3	2	5	28
Poltár						1	1		3	5
Dolný Kubín					2	1				3
Námestovo										0
Tvrdošín					5					5
Martin					1	8	1			10
Turč. Teplice					4	2				6
Ružomberok					4		1		1	6
Lipt. Mikuláš			1		2	3				6
Prievidza	3				13		1			17
Topoľčany					5					5
Trenčín					3	5		3		11
Bánovce nad Bebravou					2					2
Nové Mesto n Váhom					2	7		2		11
Partizánske					5				2	7
Ilava					1	4				5
Žilina					8	1		3	1	13
Púchov					1	3		1		5
Kysucké Nové Mesto					1					1
Bytča					2	6				8
Považská Bystrica										
Spolu	3		6		117	51	7	12	33	229

Inšpekčná činnosť

V roku 2024 bolo vykonaných 154 inšpekcií, čo je opäť o 21 inšpekcií menej ako v roku 2023, kedy bolo vykonaných 175 inšpekcií.

Počet inšpekčných dní v roku 2024 bol 284, čo je o 71 inšpekčných dní menej ako v roku 2023.

Pokles počtu inšpekcií ako aj inšpekčných dní je zapríčinený poklesom počtu inšpektorov v porovnaní s rokom 2023 o dvoch inšpektorov po prvom štvrtroku 2023 a dlhodobej práceneschopnosti ďalších dvoch inšpektorov (spolu sedem mesiacov).

Tak, ako v predchádzajúcich rokoch, aj v roku 2023 k najčastejším zisteným nedostatkom pri vykonávaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom patrili nedostatky zistené v oblasti dodržiavania predpisov upravujúcich BOZP a BP.

Podľa poznatkov získaných pri kontrolnej činnosti zistené nedostatky v oblasti bezpečnosti práce a prevádzky vyplývajú najmä z podceňovania rizík a ohrození pri predmetných činnostiach, kumulovania funkcií a úsporných opatrení.

Nedostatky boli zistené aj prehliadkami zameranými na kontrolu správnosti výpočtu a platenia úhrad za vydobyté nerasty. Išlo najmä o nedostatky v správnej aplikácii sadzby za vydobyté nerasty, nesprávneho zaradenia nákladov na dobývanie len do nákladov celkových a z toho vyplývajúce nesprávne vypočítanie úhrady za vydobyté nerasty.

Vykonanými inšpekciami bolo zistené, že organizácie predávajúce pyrotechnické výrobky ich naďalej predávajú v priestoroch obchodných reťazcov a iných obchodných priestoroch. Pri kontrolách nadobúdania, skladovania a predaja pyrotechnických výrobkov neboli zistené porušenia banských a súvisiacich predpisov upravujúcich danú problematiku.

3.2.2 Sankcie

V roku 2024 bolo právoplatne uložených 19 pokút v celkovej výške 20.980,00 €. V porovnaní s rokom 2023, keď boli uložené pokuty vo výške 9.716,- €, to predstavuje nárast o 11.264,00 €.

V roku 2024 boli uložené pokuty rozhodnutím organizáciám za iné správne delikty.

Za porušenie ustanovenia § 5 ods. 2 zákona č. 51/1988 Zb., ktoré znie: „*Banskú činnosť, činnosť vykonávanú banským spôsobom a inú činnosť upravenú týmto zákonom, možno vykonávať na základe oprávnenia, súhlasu, opatrenia alebo povolenia vydaného alebo uloženého rozhodnutím podľa tohto zákona, banského zákona alebo podľa osobitných predpisov;*“ činnosť musí byť vykonávaná v súlade s rozhodnutím a dokumentáciou overenou Hlavným banským úradom alebo obvodným banským úradom v konaní o vydanie oprávnenia, súhlasu, opatrenia alebo povolenia.“, trom organizáciám v celkovej výške 8.800,- €.

Za porušenie ustanovenia § 5a ods. 6 zákona č. 51/1988 Zb., ktoré znie: „*Organizácia písomne oznámi obvodnému banskému úradu príslušnému podľa miesta výkonu činnosti každoročne výsledky vykonanej banskej činnosti, činnosti vykonávanej banským spôsobom alebo inej činnosti upravenej týmto zákonom za uplynulý rok. Výsledky oznámi v správe, ktorá sa predkladá najneskôr do konca januára nasledujúceho roka.*“, deviatim organizáciám v celkovej výške 1.550,- €.

Za porušenie ustanovenia § 32a ods. 7, 8 zákona č. 44/1988 Zb., ktoré znejú: „*(7) Povinnosť platiť úhradu za dobývací priestor začína kalendárnym rokom nasledujúcim po roku, v ktorom bol dobývací priestor určený, a končí sa rokom, v ktorom bol dobývací priestor zrušený alebo v ktorom organizácii zaniklo oprávnenie na dobývanie výhradného ložiska podľa § 27 ods. 13. Úhrada sa platí každoročne, najneskôr do konca februára kalendárneho roka. V tomto termíne predkladá organizácia obvodnému banskému úradu priznanie úhrady za dobývací priestor.*

(8) Úhrada za vydobyté nerasty a úhrada za uskladňovanie plynov alebo kvapalín sa platí štvrťročne vždy do konca tretieho mesiaca nasledujúceho štvrťroku. V tomto termíne predkladá organizácia obvodnému banskému úradu priznanie úhrady za vydobyté nerasty a priznanie úhrady za uskladňovanie plynov alebo kvapalín.“

a § 32b ods. 4 zákona č. 44/1988 Zb., ktoré znie: „*Organizácia je povinná obvodnému banskému úradu predložiť na kontrolu platenia úhrad príslušné doklady.*“ v jednom prípade vo výške 3.000,- €.

Za porušenie ustanovení § 21 ods. 1, 2 zákona č. 58/2014 Z. z., ktoré znejú: „*(1) Výbušniny, výbušné predmety a munícia sa môžu uskladňovať len v objektoch, ktoré boli na tento účel povolené podľa § 19.*

(2) V sklade výbušnín, výbušných predmetov a munície môžu byť uložené len látky a materiály, ktoré sú uvedené v kolaudačnom rozhodnutí, a pomocný materiál.“, a zároveň za porušenie ustanovení § 45 ods. 6, 7 vyhl. č. 288/2015 Z. z. ktoré znejú: „*(6) Ak má byť výroba výbušnín, výbušných predmetov a munície prerušená, po pracovnom čase alebo po skončení pracovného týždňa musia byť všetky objekty, strojné zariadenia a pomôcky vyčistené od zvyškov výbušnín, upratané a prehliadnuté odborným dozorom. Čistenie strojov a zariadení od zvyškov výbušnín sa nesmie vykonávať ofukovaním stlačeným vzduchom.*

(7) Odpad vznikajúci pri práci s výbušninami, výbušnými predmetmi a municiou musí byť ukladaný do nádob určených na tento účel a zreteľne označených. Tento odpad musí byť evidovaný a pravidelne po každej zmene odstraňovaný a zneškodňovaný.“ v jednom prípade vo výške 3.500,- €

Fyzickým osobám boli v roku 2024 uložené pokuty za spáchanie priestupkov uvedených v § 45a ods. 1 písm. a) zákona 51/1988 Zb., ktoré znie: „*Priestupku sa dopustí ten, kto vnikne neoprávnene do banského diela alebo na územie, v ktorom sa vykonáva banská činnosť alebo činnosť vykonávaná banským spôsobom, alebo na poddolované územie, kam je vstup zakázaný, alebo neoprávnene vnikne do uzatvoreného starého banského diela, kam je vstup zakázaný,*“ štyrom osobám v celkovej výške 2.464,- € vrátane paušálnych trov konania a jednej osobe za priestupok uvedený v § 80 ods. 1 písm. b) zákona č. 58/2014 Z. z., ktoré znie: „*Priestupku sa dopustí ten, kto bez osvedčenia, oprávnenia, povolenia alebo súhlasu vykonáva činnosť, ktorú*

možno vykonávať len na základe osvedčenia, oprávnenia, povolenia, poverenia alebo súhlasu vydaného podľa tohto zákona, vo výške 1.666,- € vrátane paušálnych trov konania.

3.2.3 Vyšetrovanie príčin havárií a závažných pracovných úrazov

V roku 2024 v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici neboli zaznamenané závažné pracovné úrazy a nevznikli závažné prevádzkové nehody (havárie).

V roku 2024 boli zaznamenané 3 mimoriadne udalosti.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Havárie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Závažné pracovné úrazy	1	0	2	0	0	0	0	0	1	0
z toho	v podzemí	0	0	0	0	0	1	1	1	2
	na povrchu bane	0	0	0	0	0	0	1	0	0
	Povrchové prevádzky	0	0	0	0	0	0	0	1	0

3.2.4 Niektoré aktuálne riešené problémy

V hodnotenom období OBÚ v Banskej Bystrici riešil najmä problémy vyplývajúce z nepresnej a nejednoznačnej legislatívy, najmä v súvislosti so správou úhrad. Vyrúbený nedoplatok úhrad za vydobyté nerasty za obdobie rokov 2016 – 2020 organizácia na základe právoplatného rozsudku Správneho súdu v Banskej Bystrici zn. BB-75S/72/2022-283 zo dňa 30.10.2024 zaplatila, avšak v zákonnej lehote podala proti tomuto rozsudku kasačnú sťažnosť o ktorej ešte nebolo rozhodnuté.

3.2.5 Overovanie odbornej spôsobilosti

Obvodné banské úrady pri výkone hlavného dozoru preverujú skúškami zamestnancov znalosť príslušných predpisov, ktorú títo zamestnanci potrebujú na výkon riadiacich a kontrolných funkcií. Posudzujú odbornú spôsobilosť zamestnancov na výkon vybraných funkcií a vydávajú im osvedčenia alebo oprávnenia na výkon funkcií, prípadne im tieto osvedčenia alebo oprávnenia odnímajú. V danom prípade sa jedná o skúšky, resp. preskúšania na funkcie vedúci bane, vedúci lomu, vedúci zamestnanec určený na riadenie inej banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej bankým spôsobom, banký projektant, banký bezpečnostný technik, vedúci likvidácie havárie, strelmajster, zamestnanec určený na riadenie montáže, prevádzky a údržby elektrických zariadení, banký merač, strojník ťažných strojov a pod..

Úrad v sledovanom období overil odbornú spôsobilosť a vydal na základe úspešne vykonanej skúšky 49 osvedčení o odbornej spôsobilosti na účely vykonávania určených funkcií podľa vyhlášky MH SR č. 208/1993 Z. z. o požiadavkách na kvalifikáciu a o overovaní odbornej spôsobilosti pracovníkov pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankým spôsobom (vedúci bane, vedúci lomu, zodpovedný vedúci zamestnanec na riadenie inej banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankým spôsobom, banký projektant, banký bezpečnostný technik a vedúci likvidácie havárie) a predĺžil platnosť 1 takéhoto osvedčenia.

Úrad ďalej na základe úspešného overenia odbornej spôsobilosti vydal:

- 5 oprávnení strelmajstra a 5 strelmajstrom predĺžil platnosť tohto oprávnenia
- potvrdenie o úspešnom vykonaní skúšky zamestnanca určeného na riadenie prác na elektrických zariadeniach bolo v sledovanom období vydané jednému pracovníkovi
- 2 osvedčenie bankého merača

Skúška zo znalosti zariadení ťažného stroja a znalostí príslušných ustanovení bezpečnostného predpisu bola vykonaná u 1 pracovníka.

3.2.6 Spolupráca s inými orgánmi a organizáciami

Obvodný banký úrad v Banskej Bystrici pri výkone hlavného dozoru v roku 2024 spolupracoval so Slovenskou inšpekciou životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Žilina, Banská Bystrica a Trenčín (preventívne opatrenia na zamedzenie bezprostrednej hrozby závažných priemyselných havárií a závažných priemyselných havárií) a s Ministerstvom životného prostredia SR Bratislava pri vykonávaní

spoločných kontrol úložísk odpadov z ťažobnej činnosti a Ministerstvom Hospodárstva SR nariadením opatrení na zaistenie bezpečnosti osôb a majetku, ktoré sú ohrozené účinkami starých banských diel na povrch.

3.2.7 Medzinárodná spolupráca

V oblasti medzinárodnej spolupráce nemal Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici v roku 2024 aktivity.

3.2.8 Prednášková činnosť

V roku 2024 inšpektori OBÚ v Banskej Bystrici nerealizovali prednášky súvisiace s banskou činnosťou a činnosťou vykonávajúcou banským spôsobom.

4 BANSKO – HOSPODÁRSKY VÝVOJ

Podnikanie v oblasti banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankým spôsobom v roku 2024 na povrchu nezaznamenalo výraznejšie zmeny.

Uhoľné baníctvo v úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici je reprezentované organizáciou Hornonitrianske bane a.s. v skratke HBP, a.s., Prievidza a jej ťažobnými úsekmi Cigeľ, Handlová a Nováky. Keďže na konci roku 2023 bolo ukončené dobývanie aj v Bani Nováky, rok 2024 sa niesol v režime likvidačných prác a od 24. decembra 2024 sa začalo so zatápaním Bane Nováky. Baňa (ťažobný úsek) Cigeľ a baňa (ťažobný úsek) Handlová ukončili dobývanie už skôr a v roku 2024 boli v režime banskej činnosti - likvidácie hlavných bankých diela a bankých stavieb na povrchu.

Rudné baníctvo je reprezentované organizáciami Slovenská banká, spol. s r. o. Hodruša – Hámre, ORTAC s.r.o. Kremnica a Rudné bane š. p. Banká Bystrica.

Slovenská banká, spol. s r. o. Hodruša - Hámre vykonávala otváрку, prípravu a dobývanie výhradného ložiska v dobývacom priestore Banká Hodruša, ložiskový geologický prieskum výhradného ložiska bankými dielami a dobývanie polymetalického zrudnenia Pb, Zn, Cu s obsahom Au, Ag v osobitnom DP Banká Štiavnica VII a v DP Banká Štiavnica, ako aj zabezpečenie a sprístupnenie starých bankých diel bane Všechných pre múzejné účely.

Plánované úlohy v rámci plánu OPD sa podarilo naplniť.

Rudné bane š. p. Banká Bystrica vykonávali práce súvisiace so zabezpečovaním a likvidáciou bankých diel a starých bankých diel. V roku 2024 v k. ú. Štiavnické Bane.

4.1 Uhlie

Ku koncu roku 2023, v zmysle vládou vyhláseného útlmového programu, bolo ukončené dobývanie uhlia v bani Nováky. Z uvedeného dôvodu sa v roku 2024 v bani Nováky nedobývalo a ani neboli razené banké diela. Realizovala sa demontáž komplexne mechanizovaných porubov, uzavretie 6. ťažobného poľa.

V období mesiaca september roku 2021 bolo v dobývacom priestore (DP) Handlová ukončené dobývanie. Ako posledný dobýval stenový porub 212 021-95, ktorý z dôvodu zvýšených tlakových prejavov predčasne ukončil dobývanie. Následne sa organizácia HBP, a.s. rozhodla nepokračovať v dobývaní v DP Handlová. Organizácia HBP, a.s. ohlásila OBÚ v Banskej Bystrici ukončenie banskej činnosti v DP Handlová, podľa povoleného plánu otvárk, prípravy a dobývania výhradného ložiska hlbinným spôsobom na roky 2015 – až do dorúbania dňom 25.3.2022. V roku 2024 organizácia HBP a.s. uskutočňovala likvidáciu hlavných bankých diel a niektorých bankých stavieb, ktoré slúžili otváрке, príprave a dobývaniu ložiska hnedého uhlia v dobývacom priestore Handlová

Dňom 27.10.2017 bolo ukončené dobývanie ložiska hnedého uhlia v dobývacom priestore (DP) Cigeľ. Uvedeným dňom bola vykázaná posledná tona vydobytého uhlia stenovým porubom č. 270 041-70 v podzemí bane Cigeľ. V roku 2024 organizácia HBP a.s. uskutočňovala likvidáciu hlavných bankých diel a niektorých bankých stavieb, ktoré slúžili otváрке, príprave a dobývaniu ložiska hnedého uhlia v dobývacom priestore Cigeľ.

Organizácii HBP, a.s. Prievidza v roku 2024 zamestnávala celkom 311 zamestnancov. Z tohto počtu bolo na úseku zatvárania a likvidácie baní celkom 85 zamestnancov (69 robotníkov a 16 THZ) a 226 povrchových zamestnancov zabezpečujúcich chod spoločnosti.

4.2 Ropa a zemný plyn

V úradnom obvode Obvodného bankého úradu v Banskej Bystrici sa nenachádzajú ložiská ropy a zemného plynu.

4.3 Rudy

Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša Hámre vykonávala v roku 2024 banskú činnosť na základe rozhodnutia OBÚ v Banskej Bystrici č. 1317-3497/2014 z 23.12.2014, ktorým bola povolená banská činnosť otvarka, príprava a dobývanie výhradného ložiska polymetalických rúd Pb, Zn, Cu s obsahom Au, Ag v dobývacom priestore Banská Hodruša v osobitnom DP Banská Štiavnica VII do 31.12.2030 a na základe rozhodnutia č. 130-714/2020 z 16.3.2020 v dobývacom priestore Banská Štiavnica. V bani Rozália, ktorou sú dobývané výhradné ložiská v uvedených dobývacích priestoroch, bolo v roku 2024 vydobyté cca 56,420 kt rudy z toho v DP Banská Hodruša 28,557 kt, v DP Banská Štiavnica VII to bolo 25,738 kt rudy a v DP Banská Štiavnica 2,105 kt rudy. Okrem toho bolo vytŕažených 32,830 kt jaloviny, z toho bolo do vytŕažených priestorov v podzemí uložené 10,115 kt.

Pre porovnanie s predchádzajúcimi rokmi sú výkony uvedené v tabuľke:

Slovenská banská spol. s r. o. Hodruša Hámre		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ťažba rudy (t)		42 580,0	48 508,0	53 993,0	51,379	51 057	52 135	56,420
Výroba koncentrátov (t)		1 094,5	1 022,0	883,2	682,5	847,782	771,468	763,858
Vyrobené a obchodované	Au (kg)	514,94	345,9	336,2	392	399	492	323
	Ag (kg)	345,08	294,5	268,9	328	354	407	470
	Pb (kg)	113 780,0	110 600,0	102 000,0	101180	126 484	154 960	135144
	Zn (kg)	150 670,0	118 500,0	95 500,0	25205	64 625	89 831	67636
	Cu (kg)	21 260,0	16 700,0	19 600,0	75642	29 699	37 173	47382

Organizácia ORTAC, s.r.o. Kremnica v roku 2024 vydobyla 0,015 kt rudy z výhradného ložiska Kremnica – Šturec Au-Ag.

Zabezpečovanie a likvidácia banských diel a starých banských diel:

Rudné bane š. p. Banská Bystrica vykonávali práce súvisiace so zabezpečovaním a likvidáciou banských diel a starých banských diel. V roku 2024 bola vykonaná I. etapa sanácie prejavu starého banského diela – vetracieho komína k vodnej štolni na pozemku KN-C 1595/1 v k. ú. Štiavnické Bane jeho zasypaním do úrovne terénu. Druhá etapa bude realizovaná v roku 2025 po sadnutí zásypového materiálu jeho dosypaním a vybudovaním betónovej platne.

Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša Hámre vykonávala aj v roku 2023 banskú činnosť-sprístupňovanie starých banských diel pre múzejné účely a práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave v historickej bani Vŕchšvätých na základe rozhodnutia OBÚ v Banskej Bystrici č. 67-352/2013, ktorým bola povolená banská činnosť do 31.12.2033.

Organizácia ORTAC, s.r.o. Kremnica v roku 2023 vykonávala banskú činnosť v súvislosti s prevádzkou banského múzea v štolni Andrej, ktorá bola realizovaná podľa projektu Sprístupnenie banských diel pre múzejné účely a prác na ich udržiavaní v bezpečnom stave v lokalite Šturec na roky 2013 – 2028.

Počet zamestnancov:

Pri dobývaní a spracovaní rúd bolo v organizácii Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša Hámre zamestnaných celkom 140 zamestnancov, z toho v podzemí 84 a na povrchu 56. Na dobývaní, príprave a razení pracovalo 29 zamestnancov, na doprave, údržbe a na vrtoch 37 zamestnancov v podzemí a 13 na povrchu. THP v podzemí 15 zamestnancov.

Organizácia Rudné bane, š.p. Banská Štiavnica zamestnáva 6 zamestnancov. V podzemí práce nevykonávala.

Organizácia ORTAC, s.r.o. Kremnica zamestnávala 5 zamestnancov, ktorí plnili úlohy v súvislosti s prevádzkou banského múzea v štolni Andrej.

Znižovanie počtu zamestnancov - dopad na bezpečnosť práce:

V organizácii Slovenská banská, spol. s r. o., ktorá de facto reprezentuje dobývanie rúd v úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici, došlo po roku 2020, z vtedajších 117, k miernemu nárastu zamestnancov na súčasných 140.

Z uvedeného dôvodu nie je možné stav v pracovnej úrazovosti spájať so znižovaním stavu zamestnancov. Rozbor úrazovosti je spracovaný v nasledujúcich kapitolách, v tabuľke č. 29.

4.4 Nerudné suroviny

4.4.1 Magnezit

V úradnom obvode Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici sa ložiská magnezitu nedobývajú.

4.4.2 Soľ

V úradnom obvode Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici sa nedobývajú ložiská soli.

4.4.3 Stavebný kameň

V roku 2024 bolo vydobyté celkom 7962,2 kt stavebného kameňa. Túto činnosť zabezpečovalo 493 zamestnancov. Pri porovnaní ťažby a počtu zamestnancov pri ťažbe za hodnotené obdobie roku 2024 s predchádzajúcim ročným obdobím bol nasledovný stav:

- Ťažba stavebného kameňa v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 (7952,6 kt) takmer totožná. Bol zistený nárast o cca 10 kt.
- Počet zamestnancov zamestnaných pri dobývaní stavebného kameňa v roku 2024 bol 495 čo predstavuje pokles o 48 zamestnancov v porovnaní s rokom 2023 (543).

4.4.4 Štrkopiesky a piesky

Celkové množstvo vydobytých štrkov a pieskov v roku 2024 bolo 1148,2 kt, čo je v porovnaní s rokom 2023 (1522,4 kt) o cca 374 kt menej.

Pri porovnaní počtu zamestnancov v roku 2024 (88 zamestnancov) s obdobím od roku 2021 zistíme klesajúci počet zamestnancov. V porovnaní s rokom 2023 (135 zamestnancov) zistíme, že pri dobývaní štrkopieskov a pieskov pracovalo v roku 2024 o 47 zamestnancov menej.

4.4.5 Tehliarske suroviny

V roku 2024 organizácie vydobyli 20,4 kt tehliarskych surovín. V porovnaní s rokom 2023 (35,4 kt) je to pokles o 15 kt. Pri dobývaní boli v roku 2024 zamestnaní 10 pracovníci čo je voči roku 2023 pokles o 10 zamestnancov.

4.5 Vápence a cementárske suroviny

V roku 2024 bolo vydobyté 1269,5 kt vápencov a cementárskych surovín čo je o cca 30 kt viac ako v roku 2023 (1236,3 kt). Vydobytie tohto množstva surovín zabezpečovalo 50 zamestnancov, čo je rovnaký stav ako v predchádzajúcom roku.

4.5.1 Vápence na špeciálne účely

V roku 2024 bolo vydobytých 661,5 kt vápencov na špeciálne účely. Toto množstvo je o 344,6 kt menšie ako v roku 2023. Pri dobývaní bolo zamestnaných 30 pracovníkov, čo je o 7 zamestnancov menej ako v roku 2023.

4.5.2. Vápence vysokopercenčné

V úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici neboli v roku 2024 dobývané.

4.6 Ostatné suroviny

V roku 2024 sa v obvode tunajšieho úradu dobývali tieto ostatné suroviny: bentonit, keramické a žiaruvzdorné íly, kaolín, kremité piesky, perlit a dolomit pre sklárne a pre hutníctvo.

Celková ťažba ostatných surovín v roku 2024 bola 928,6 kt. V porovnaní s rokom 2023, keď bolo vydobyté 1 251,8 kt. ostatných surovín, je to menej o 323,3 kt. Porovnanie množstva vydobytých nerastov v roku 2024 v jednotlivých dobývacích priestoroch s predchádzajúcimi obdobiami je v prílohe 22.

Dobývanie v roku 2024 zabezpečovalo 84 zamestnancov, čo je o 2 zamestnancov menej ako v roku 2023.

5 BEZPEČNOSŤ PRÁCE A OCHRANA ZDRAVIA PRI PRÁCI

5.1 Vývoj pracovnej úrazovosti

V obvode pôsobnosti úradu bolo v roku 2024 zaznamenaných 20 pracovných úrazov (ďalej len „PÚ“) z toho bolo 9 v podzemí a 11 na povrchu. Ani jeden z úrazov nebol v kategórii závažný. Pre porovnanie v roku 2023 bolo zaznamenaných 100 PÚ z toho bolo 86 v podzemí a 14 na povrchu. V podzemí boli 2 PÚ závažné a na povrchu bol 1 PÚ závažný s následkom smrti.

PÚ boli v organizáciách rozložené takto:

Dobývanie uhlia:

- Hornonitrianske bane Prievidza a.s., ťažobný úsek Nováky počet úrazov v podzemí 1

Dobývanie rúd:

- Slovenská banská, spol. s r.o., Hodruša-Hámre: 9 v podzemí v bani Rozália a 1 na povrchu,

Dobývanie nerudných surovín:

- SLOVENSKÉ ŠTRKOPIESKY, s.r.o., Veľký Slavkov 1 na povrchu
- Kremnická banská spoločnosť, s.r.o., Kremnica 1 v podzemí
- CEMMAC, a.s., Horné Srnie 1 na povrchu
- Považská cementáreň, a.s., Ladce 1 úraz na povrchovom pracovisku

Razenie a vybavovanie tunelov:

- SLOVENSKÉ TUNELY, a.s., Bratislava, počet PÚ 1 v podzemí, tunel Čebrať,
- RENESCO, a.s., Žilina, 1 PÚ v podzemí tunel Metro D Pankrác,

Vojenská výroba:

- ZVS HOLDING, a.s., Dubnica nad Váhom – 3 úrazy na povrchovom pracovisku

Porovnanie počtu úrazov pri dobývaní (15 RPU) a početnosť na 100 zamestnancov sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách (údaje za roky 2014 – 2024) za obvod pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet pracovníkov zamestnaných pri dobývaní nerastov	918	817	688	620	653	696	2091	2091	1867	1869	990
Smrteľné úrazy	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0
Ťažká ujma na zdraví	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0
PN 42 dní a viac	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostatné úrazy	22	12	9	8	12	15	115	107	111	100	15

Početnosť na 100 pracovníkov	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Smrteľné úrazy	0	0	0	0	0	0	0,05	0,05	0	0,05	0
Ťažká ujma na zdraví	0	0	0	0	0	0	0	0,05	0,05	0,10	0
S PN 42 dní a viac	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostatné úrazy	2,397	1,469	1,308	1,29	1,84	2,16	5,5	5,35	5,94	5,19	1,51
Početnosť spolu:	2,397	1,469	1,308	1,29	1,84	2,16	5,58	5,45	5,99	5,35	1,51

5.1.1 Závažné pracovné úrazy a havárie

V roku 2024 v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici neboli zaznamenané závažné pracovné úrazy ani havárie, avšak vznikli 3 mimoriadne udalosti v rôznych prostrediach a organizáciách.

1. Pretrhnutie nosného lana nákladnej lanovej dráhy

Dňa 03.07.2024 v čase o 10.10 h pri plánovanej údržbe nosného lana nákladnej lanovej dráhy z lomu Lietavská Svinná do spracovateľského závodu Cementárne Lietavská Lúčka a.s., Lietavská Lúčka (ďalej len „NLD“), pri ktorej sa nosné lano uvoľňuje v nakladacej stanici NLD (v lome) v Lietavskej Svinnej a následne sa zaisťuje za nákladný Dumper HM 300 pri výkladacej stanici (v závode) v Lietavskej Lúčke a potiahne sa o určený počet metrov v smere do závodu, došlo k jeho pretrhnutiu, následkom čoho sa nosné lano z dôvodu jeho pnutia uvoľnilo a voľný koniec sa zastavil na ochranných sieťach, pričom časť nosného lana visela mimo ochranných sietí NLD nad cestou I/64 a v jej blízkosti a na zemi po celej dĺžke trasy NLD. Pri MU nedošlo k zraneniu žiadnych osôb. Vyšetrovanie MU bolo vykonané úradom, ktorý vydal záväzný príkaz.

2. Požiar vyhradeného technického elektrického zariadenia

Dňa 29.07.2024 v čase 21.00 h došlo v prevádzke Kočovce organizácie Slovenské štrkopiesky, s.r.o., Veľký Slavkov, pri dobývaní ložiska nevyhradeného nerastu, v stavebnom objekte k explózií transformátora s výkonom 630 kVA, ktorý mení napätie z 22 kV na 400 V, a následnému požiaru objektu. K likvidácii požiaru boli privolané profesionálne jednotky hasičov, ktorí požiar zlikvidovali po vypnutí elektrického napätia správcom rozvodnej siete ZSE, a.s., Bratislava. V čase udalosti sa na mieste nenachádzali zamestnanci, nik nebol ohrozený. Pravdepodobná príčina udalosti nie je známa. Úrad uvedenú MÚ nevyšetroval.

3. Úmrtie dvoch osôb v objekte organizácie

Dňa 16.09.2024 v čase o 07.00 h došlo v objekte HBP, a.s., v telese H jamy v Novákoch, v leznom oddelení cca 10-12 m od ústia jamy k úmrtiu dvoch cudzích osôb po násilnom vniknutí do banského diela. Tieto osoby vnikli do budovy rotundy ventilátorovne vysekaním diery v obvodovom múre budovy a následným otvorením poklopu do telesa jamy, kde na plošine lezného oddelenia v hĺbke rebríka č. 2 došlo k ich úmrtiu pravdepodobne udusením z dôvodu nedostatku kyslíka - namerané koncentrácie na mieste: O₂ - 14%, CO₂ - 2,5%, CO - 0%. Na miesto boli privolaní príslušníci PZ a ohliadajúci lekár. Po zadokumentovaní a ohliadke miesta nálezu, boli telá transportované záchranármi HBZS na povrch. Úrad uvedenú MÚ nevyšetroval.

5.1.2 Rozbor príčin a zdrojov pracovných úrazov

V hodnotenom období, od 1.1.2024 do 31.12.2024, vzniklo v organizáciách v úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici celkom 20 registrovaných pracovných úrazov. Ich distribúcia v organizáciách je nasledovná:

- Slovenská banská, spol. s r.o., Hodruša – Hámre počet úrazov 10 z toho v podzemí 9 v bani Rozália a 1 úraz na povrchovom pracovisku
- SLOVENSKÉ TUNELY a.s., Bratislava, počet úrazov 1 v podzemí Tunela Čebrať
- ZVS HOLDING, a.s., Dubnica nad Váhom – 3 úrazy na povrchových pracoviskách
- Považská cementáreň, a.s., Ladce - 1 úraz na povrchovom pracovisku
- SLOVENSKÉ ŠTRKOPIESKY, s.r.o., Veľký Slavkov - 1 úraz na povrchovom pracovisku
- Kremnická banská spoločnosť, s.r.o., Kremnica - 1 úraz v podzemí, hlavná dedičná štôľňa
- Hornonitrianske bane Prievidza, a.s., baňa Nováky – 1 úraz v podzemí
- Renesco a.s., K cintorínu 63, 010 04 Žilina – 1 úraz v podzemí Tunel metro D Pankrác, Česká republika
- CEMMAC a.s., Cementárenská 14/14, 914 42 Horné Srnie -1 úraz na povrchovom pracovisku

Z rozboru úrazovosti v roku 2024 vyplýva, že príčinami pracovných úrazov (ďalej len „PÚ“) boli:

Kód 1 - Chybný, nepriaznivý stav zdroja úrazu (nie pracoviska) v počte prípadov 6, čo je 30,00 % z celkového počtu PÚ z celkového počtu 20 úrazov

Kód 8 – Používanie nebezpečných postupov alebo spôsobov práce vrátane konania bez oprávnenia v počte prípadov 2 čo je 10,00 % z celkového počtu PÚ z celkového počtu 20 úrazov

Kód 12 - Nedostatky osobných predpokladov na riadny pracovný výkon v počte prípadov 10 čo je 50,00 % z celkového počtu PÚ z celkového počtu 20 úrazov

Kód 14 – Nezistené príčiny v počte prípadov 2 čo je 10,00 % z celkového počtu PÚ z celkového počtu 20 úrazov

Pri kódach príčin 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11 a 13 neboli zaznamenané úrazy.

Najčastejšou príčinou PÚ bol kód 12 (6 PÚ),

Z rozboru úrazovosti v roku 2024 vyplýva, že zdrojmi PÚ boli:

Kód III. Stroje - hnacie, pomocné, obrábacie a pracovné v počte prípadov 1 čo je 5,00 % z celkového počtu PÚ z celkového počtu 20 úrazov

Kód IV. Pracovné, prípadne cestné dopravné priestory ako zdroje pádov zamestnancov v počte prípadov 3 čo je 15,00 % z celkového počtu PÚ z celkového počtu 20 úrazov

Kód V. Materiál, bremená, predmety v počte prípadov 12 čo je 60,00 % z celkového počtu PÚ z celkového počtu 20 úrazov

Kód VI. Náradie, nástroje, ručne ovládané strojčky a prístroje v počte prípadov 2 čo je 10,00 % z celkového počtu PÚ z celkového počtu 20 úrazov

Kód VII. Priemyselné škodliviny, horúce látky a predmety, oheň a výbušniny v počte prípadov 2 čo je 10,00 % z celkového počtu PÚ z celkového počtu 20 úrazov

Pri kódach zdrojov I, II, VIII, IX, X a XI neboli zaznamenané úrazy

Najčastejším zdrojom PÚ bol kód V (12 PÚ)

5.1.3 Choroby z povolania

V sledovanom období bolo evidovaných 39 chorôb z povolania, čo je nárast oproti roku 2023 o 12, kedy bolo evidovaných 27 chorôb z povolania. Uvedené choroby z povolania boli diagnostikované v organizáciách:

- HBP a.s. – počet chorôb z povolania - 21
 - 14x DNJZ
 - 5x Vibrácie
 - 1x Zaprášenie pľúc
 - 1x Iné (postrauma)
- Baňa Dolina a.s. Veľký Krtíš - počet chorôb z povolania - 2
 - 2x Silikóza
- Slovenská banská, spol. s r.o. – počet chorôb z povolania - 2
 - 2x DNJZ
- Rudné bane š. p. Banská Štiavnica - počet chorôb z povolania - 1
 - 1x Silikóza
- ELGEO-Banská, s.r.o., Banská Štiavnica - 13
 - 7x DNJZ
 - 6x Vibrácie

Priznané choroby z povolania	BA	BB	KE	Spolu
Z vibrácií, vazoneuróza		11		11
Z jednostranného zaťaženia (DNJZ)		23		23
Zo zaprášenia pľúc		4		4
Z hluku		0		0
Iné (intoxikácia)		1		1
Spolu		39		39

5.2 Banská technika a bezpečnosť práce

5.2.1 Hlbinné dobývanie

5.2.1.1 Bezpečnosť podzemných diel

OBÚ v Banskej Bystrici počas výkonu dozoru kontroloval okrem iného aj dodržiavanie technológie vedenia banských diel, bezpečnosť pri práci a bezpečnosť prevádzky, stav banských diel a ich udržiavanie v bezpečnom stave stav v protivýbuchovej a protizáparovej prevencii. Pozornosť bola venovaná aj používaniu výbušnín pri trhacích prácach.

Bezpečnosť vyhradených elektrických zariadení skupiny A je zabezpečovaná vykonávaním úradných skúšok oprávnenou právnickou osobou s oprávnením vydaným Hlavným banským úradom a vykonávaním pravidelných odborných skúšok týchto zariadení odborne spôsobilými zamestnancami s osvedčením vydaným Hlavným banským úradom (revízní technici). V ostatných prípadoch (skupiny B a C) vykonávajú východiskové odborné prehliadky a odborné skúšky a pravidelné odborné prehliadky a odborné skúšky revízní technici v lehotách ustanovených osobitným predpisom. Počas prevádzky overujú bezpečný stav elektrických zariadení pravidelnými prehliadkami určenými zamestnanci podľa Smerníc potvrdených úradom.

Bezpečnosť práce a prevádzky pri prevádzke vyhradených tlakových, zdvíhacích a plynových zariadení je zabezpečovaná taktiež vykonávaním úradných skúšok oprávnenou osobou a vykonávaním odborných prehliadok a odborných skúšok uvedených zariadení revíznymi technikmi v lehotách ustanovených osobitným predpisom. Dodržiavanie ustanoveného režimu je okrem iného predmetom kontrol pri prehliadkach vykonávaných úradom.

5.2.1.1.1 Zvislé banské diela

V roku 2024 sa nevykonávalo hĺbenie ani prehĺbovanie jám. Na činných jamách sa vykonávala iba údržba, čistenie a pod. (napr. Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša – Hámre: I. a II. úklonná jama, Kremnická banská spoločnosť – IV. šachta).

Razenie komínov sa realizovalo vrtno-trhacími prácami (bez použitia raziacej plošiny) len v organizácii Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša – Hámre.

Slovenská banská s.r.o. Hodruša Hámre	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
zvislé banské diela (m)	209,7	218,4	278,9	230,7	183,6	226,0	230,5	272	318	282	290

5.2.1.1.2 Dlhé banské diela

Spôsob razenia dlhých banských diel sa nezmenil. Nové technológie neboli použité.

V ťažobných úsekoch organizácie HBP a.s. Prievidza v hodnotenom období nebolo vykonávané razenie dlhých banských diel.

V Slovenskej banskej, spol. s r. o. Hodruša Hámre bolo vyrazených 2522 m dlhých banských diel. Banské diela boli razené ručne, vŕtanie vrtnými kladivami VK – 22 s podperou, resp. vrtné kladivá Atlas Copco Secoroc YT. Odlišnosť je možné zaregistrovať len v spôsobe odťažby – buď lopatovými nakladačmi typu NL – 15 V (pri razení na koľaji) alebo pomocou škrabákových vrátkov typu ŠV – 22 pri razení banského diela (resp. dobývání), kde nebude zavedená koľajová doprava.

Odťažba bola zabezpečovaná koľajovou dopravou, v úpadnici za pomoci vrátkov VTA 1000. Koľajová doprava bola vykonávaná banskými lokomotívami akumulátorovými typu T – 35 a T – 50 Trariasa. Dieselové lokomotívy typu BND, DH 30, 35, ktoré boli v rezerve, v prípade poruchy niektorej z akumulátorových banských lokomotív. Dopravu v Hodrušskej dedičnej štolni zabezpečovali akumulátorové lokomotívy typu AE25 – výrobca Hliník nad Hronom (dieselové lokomotívy sú v HDS používané len ako záloha).

Slovenská banská, spol. s r. o.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dlhé banské diela spolu (m)	2 596,1	3 031,6	3007,2	2883,0	3484,3	2794	2819	2614	2522
Vodorovné banské diela na koľaji (m)	1 803,2	1 534,8	1652,0	1531,0	1900,1	1885	1790	1311	1541,7
Vodorovné banské diela škrabákom (m)	489,9	852,5	867,7	928,0	1107,2	725	408	787	815,5
Úpadné banské diela na koľaji (m)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dovrchné banské diela škrabákom (m)	303,0	413,6	301,2	198,0	246,5	184	303	124	164,9

Prehľad vývoja v razení dlhých banských diel za obdobie rokov 2016 až 2024:

Organizácia	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baňa Dolina a.s. Veľký Krtíš	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Slovenská Banská, spol. s r. o. Hodruša - Hámre	2596,1	3031,6	3007,2	2883,0	3484,3	2794	2819	2614	2522
ORTAC, s.r.o. Kremnica		12,0	0	0	0	0	0	0	0
HBP a.s. ŤÚ Cigeľ				0	0	0	0	0	0
HBP a.s. ŤÚ Handlová				1848,0	1115,0	1 250	0	0	0
HBP a.s. ŤÚ Nováky				2741,0	2475,0	3 522	4228	0	0
Spolu	2596,1	3043,6	3007,2	7472,0	7074,3	7 566	7047	2614	2522

5.2.1.1.3 Likvidácia vyrúbaných priestorov

Ukončením dobývania v jednotlivých ťažobných úsekoch dobývacích priestorov Cigeľ, Handlová a Nováky nie je potrebné pristúpiť k likvidácii vyrúbaných priestorov. Vyrúbané priestory sú priebežne likvidované prirodzeným zavalovaním nadložných hornín s následnou úpravou dotknutých pozemkov na povrchu.

Na bani Rozália Slovenskej banskej, spol. s r. o. Hodruša – Hámre je používaná dobývací metóda „Dovrchné zátinkovanie bez výstuže, krátkymi vrtmi, s odťažbou škrabákovým vrátkom“. Pri použití tejto dobývacej metódy sa klasická TH výstuž nepoužíva. Pre zaistenie stropu banských diel sa používala svorníková výstuž (dĺžka svorníkov 1,5 – 2,5 m) s ponechávaním bezpečnostných vnútro blokových pilierov. Pri dobývaní a príprave bloku sa vytvárajú a ponechávajú ochranné piliere, o min. rozmeroch 3 x 3 m, čím sa dosiahne požadovaná bezpečnosť na dobývke.

Likvidácia bloku pozostáva z doťaženého bloku, z likvidácii niektorých pilierov s bilančným zrudnením a príp. čiastočným podsadením jalovinou.

5.2.1.2 Dobývanie

V hodnotenom období dobývanie uhoľných ložísk nebolo vykonávané.

Dobývanie na bani Rozália Slovenskej banskej, spol. s r. o. Hodruša – Hámre sa používa najmä dobývací metóda „Dovrchné zátinkovanie bez výstuže, krátkymi vrtmi, s odťažbou škrabákovým vrátkom“, s ktorou vyslovil OBÚ svojím rozhodnutím zo dňa 7.9.1993 č.2360/104.2/46/Mo-Ta/1993 súhlas, za účelom jej zaradenia do technológie dobývania. Uvedená dobývací metóda je hlavná dobývací metóda, ktorá pre daný typ ložiska metóda vyhovuje.

5.2.1.3 Vetranie

5.2.1.3.1 Vedenie banských vetrov

Na bani (TÚ) Cigeľ v roku 2024 v 1. vetracej oblasti (stará baňa) nedošlo k zmene vo vedení banských vetrov. Výdušné vetry sú v súlade s projektom uzatvárania bane Cigeľ odvádzané už iba vetracím vrtom V-1-12. Problémy vo vedení banských vetrov, spôsobené nárastom aerodynamického odporu vetracích ciest v 1. vetracej oblasti neboli zaznamenané.

Hlavné vŕažné banské diela: Hlavná štôlna č. 101-0.
Hlavné výdušné banské diela: vetrací vrt V-1-12,

Na bani (TÚ) Handlová v DP Handlová sú v súčasnosti tieto vŕažné banské diela (spolu 2):

- štôlna : Nová štôlna
Stará štôlna

Do vetracej oblasti Východnej jamy patria banské diela bývalého 8. poľa. Spôsob vedenia vetrov je diagonálny. Vŕažné vetry sú privádzané od Bazaltu (Nová štôlna a Stará štôlna) v množstve $1200 \text{ m}^3 \cdot \text{min}^{-1}$.

V DP Handlová sú v súčasnosti tieto výdušné banské diela (spolu 3) :

- Centrálna jama
- Hlavná šachta
- Východná ťažná jama

Výdušnými banskými dielami boli presávané nasledovné množstvá vetrov:

- Centrálna jama - $500 \text{ m}^3 \cdot \text{min}^{-1}$.
- Hlavná šachta - $200 \text{ m}^3 \cdot \text{min}^{-1}$.
- Východná ťažná jama - $500 \text{ m}^3 \cdot \text{min}^{-1}$

Samostatné vetracie oddelenie Hlavná šachta sa používa na vetranie bývalého Hlavného skladu výbušnín v Bazalte.

V roku 2024 neboli na bani Handlová v DP Handlová vykonané zásadné zmeny v systéme vetrania bane.

V oblasti hlavného vetrania bane Nováky došlo v roku 2024 v porovnaní s predchádzajúcim rokom ku podstatným zmenám. Definitívnym uzatvorením 6. ťažobného poľa (revír Juh) pri južnom prekope došlo k zjednodušeniu vetracieho systému vo vetracej oblasti výdušnej F-jamy natoľko, že uvedenú vetráciu oblasť tvorili len úvodné otvárkové diela a tým pádom došlo k vypnutiu hlavného ventilátora a k zániku vetracej oblasti. Vetranie tejto oblasti prevzal hlavný ventilátor pri výdušnej C-jame. Od februára 2024 bol vetrací systém bane Nováky tvorený dvomi vetracími oblasťami. Prvá vetracia oblasť výdušnej B-jamy má hlavné ventilátory umiestnené a prevádzkované na povrchu pri vyústení hlavného výdušného banského diela na povrch. V prípade druhej vetracej oblasti, oblasti výdušnej C-jamy, sú hlavné ventilátory umiestnené a prevádzkované v bani. Uvedený stav funguje na základe výnimky udelennej HBÚ v Banskej Štiavnici. Vetracie oblasť výdušnej B-jamy a C-jamy sú na vŕažnej strane vzájomne prepojené na druhom horizonte bane Nováky hlavným severojužným prekopom. Na vŕažnej strane sú obdobne prepojené aj hlavným „Južným prekopom“ I.

ťažobného horizontu bane Nováky. Okrem vyššie zmienenej výnimky HBÚ je prevádzka hlavných ventilátorov a rozvod banských vetrov bane Nováky realizovaný v súlade s ustanoveniami vyhlášky SBÚ č. 21/89 Zb. Počas celého roku 2024 nedošlo ani v jednej vetracej oblasti bane Nováky k žiadnym závažným nedostatkom alebo mimoriadnym udalostiam v oblasti hlavného banského vetrania.. Priestory bane Nováky boli počas celého roku 2024 prepojené s povrchom na účely vetrania nasledovnými banskými dielami:

- A-jama a S-jama slúžili ako hlavné vŕažné banské diela
- F-jama a J-jama plnili úlohu ostatných vŕažných banských diel
- B-jama, a C-jama slúžili ako hlavné výdušné banské diela

Okrem vyššie uvedených šiestich jám neboli na vetranie bane Nováky využívané žiadne iné banské diela (štôlne, úklonné diela alebo vetracie vrty vedené z povrchu).

Vetracia oblasť výdušnej B-jamy

V tejto vetracej oblasti nedošlo počas roku 2024 k žiadnej zásadnej zmene. Prevádzka hlavného ventilátora ARK 2000 pri výdušnej B-jame bola zmenená len raz. Jednalo sa o postupné znižovanie výkonu uvedeného ventilátora z dôvodu znižovania vetracej oblasti. Prevažná časť vŕažných banských vetrov do tejto vetracej oblasti prúdila vŕažnou A-jamou. Menšie množstvo vŕažných vetrov sem prúdilo hlavným Severným prekopom od S-jamy. Výkon oboch hlavných ventilátorov ARK 2000 pri výdušnej B-jame je plynule regulovateľný dvojicou frekvenčných meničov. Hlavné ventilátory pri výdušnej B-jame pracovali celoročne v striedavej prevádzke v mesačných intervaloch. Na konci roku 2024 pracoval hlavný ventilátor ARK 2000 pri otáčkach 200 za minútu s príkonom 10 kW.

Vetracia oblasť výdušnej F-jamy

V tejto vetracej oblasti sa nachádzajú priestory bývalého 2. ťažobného úseku na I. horizonte a priestory 6. ťažobného poľa (revír „Juh“) na II. ťažobnom horizonte. Prevažná časť banských vetrov do tejto vetracej oblasti vstupuje vŕažnou S-jamou a menšie množstvo vetrov tejto vetracej oblasti prúdi do bane aj „Južnou – skipovou jamou“. Toto množstvo je cielene redukované izolačnými vetracími objektami z dôvodu eliminácie prašnosti vznikajúcej pri doprave uhlia z bane na povrch. Vŕažné vetry prúdiace „Severnou jamou“ sú spoločné pre vetráciu oblasť výdušnej F-jamy aj pre vetráciu oblasť výdušnej C-jamy. V roku 2023 pokračovala banská činnosť v tejto vetracej oblasti v 6. ťažobnom poli (II. horizont). Dorúbaný bol stenový porub 106 016-05 a následne bol obfáraný a do prevádzky spustený posledný plánovaný stenový porub 106 015-95. Tento bol dorúbaný v polovici roku 2023 a následne bol uzatvorený vo viacerých fázach. Vo vetracej oblasti bolo počas celého roku 2023 len jedno samostatné vetracie oddelenie. Hlavné vetranie tejto vetracej oblasti takmer celý rok zabezpečoval svojou prevádzkou hlavný ventilátor ARD 2800 s otáčkovou reguláciou výkonu cez frekvenčný menič. Zálohou uvedeného ventilátora bol hlavný ventilátor č. 2 ARA 1600. Z dôvodu vyšších prevádzkových nákladov tento ventilátor nebol v striedavej prevádzke s ventilátorom č.1. Bol však pravidelne raz za mesiac kontrolovaný a skúšobne prevádzkovaný na dve až štyri hodiny. Hlavný ventilátor č. 1 ARD 2800 pracoval v roku 2023 v štyroch rôznych prevádzkových režimoch. Jeho výkon bol na základe potrieb bane postupne znižovaný až technické minimum pri otáčkach 120 za minútu. V októbri došlo k závažnému poškodeniu motora hlavného ventilátora ARD 2800 a úlohu hlavného vetrania prevzal ventilátor ARA 1400 v starej ventilátorovej stanici. Zálohu mu tvorí ventilátor ARA 1600.

Popis vetracej oblasti výdušnej C-jamy.

Táto vetracia oblasť vznikla opätovne po viac ako 30-tich rokoch v roku 2021. Dovtedy slúžila C-jama ako pomocné vŕažné dielo. Hlavné ventilátory neboli spustené na povrchu ako v minulosti, ale na výnimku HBÚ v bani. Prevádzka na povrchu nebola možná nakoľko areál bývalej výdušnej C-jamy bol medziasom sanovaný a je bez prívodu elektrickej energie. Po uzatvorení dorúbaných stenových porubov v mesiaci januára potom počas celého roka 2024 bola celá vetracia oblasť tvorená len jedným horizontálnym banským dielom „Južným prekopom“ s dĺžkou 2700 metrov od S-jamy a dvomi úklonnými dovrchnými dielami pod C-jamou s celkovou dĺžkou 680 m a samotnou výdušnou C-jamou s hĺbkou 240 metrov. Stanica hlavných ventilátorov v bani pod výdušnou C-jamou je vybavená podľa projektu dvojicou vetracích objektov. V každom objekte je zabudovaná trojica ventilátorov APXE 630. Jedna ventilátorová zostava je v prevádzke a druhá slúži ako záloha. Počas prvých ôsmich mesiacov roka 2024 boli v prevádzke dva z troch uvádzaných hlavných ventilátorov, pretože ich výkon bol na potreby bane dostatočný. K vypnutiu druhého ventilátora APXE 630 do prevádzky došlo až v septembri po znížení vonkajšej teploty a hlavné vetranie uvádzanej vetracej oblasti bolo realizované jedným ventilátorom.

Vetranie bane Rozália Slovenskej banskej, spol. s r. o. Hodruša – Hámre je umelé sacie, zabezpečené prácou hlavného ventilátora. Neprerazené banské diela sú ovetrávané separátnym vetraním. Nový HBV, ktorý nahradil pôvodný HBV umiestnený v autotuneli, je umiestnený v podzemí na XIV. obzore, kde pracoval v plnom prevádzkovom režime sacím spôsobom. Smer vetrov pri zmene systému vetrania bol a stále je nasledovný :

Vtážné vetry sa privádzajú úpadne, z povrchu cez úvodnú štôľňu a vetracie komíny V-KR- I a V-KR-II. a ďalej I. a II. úklonnou jamou na XIV. obzor ako prvou vetvou vtážných vetrov až k úpadnici U-1. Druhá vetva vtážných vetrov je tvorená vetrami prichádzajúcimi do podzemia komínom z povrchu VK – 0 do autotunela a odtiaľ komínom VK – 1 na VIII. obzor, následne vez IX., X., XI. a XII. obzor ku komínu VK-I- XIV. a odtiaľ na XIV. obzor nad úpadnicu U-1. Nad úpadnicou U-1 sa obe vetracie vetvy vtážných vetrov zmiešavajú na krátkom úseku aby sa následne rozdelili na opäť dve samostatné vetracie vetvy. Jedna z nich prechádza ďalej úpadnicou U – 1 na XV. obzor, po XV. obzore a úpadnicami U – 15 a U – 16 na nižšie úrovne na XVII. obzor. Druhá vetva vedie vtážné vetry XIV. obzorom až ku HBV a odtiaľ hlavnými výdušnými banskými dielami na povrch. Výdušné vetry zo XVII., XVI. a XV. obzoru sú odsávané pomocnými ventilátormi a privádzané do chodby na XIV. obzore kde sa spájajú s výdušnými vetrami zo XIV. obzoru vedenými k HBV.

Vetranie XVIII. obzoru Západ je zabezpečené cez úpadnicu U-17 a vetranie XVIII. obzoru Východ cez úpadnicu U-18, odvádzanie vetrov cez vetrací komín na XVII. obzor. Razenie XIX. obzoru je vetrané separátnym vetraním cez úpadnicu U-19.

Pracovisko v Michal prekope je vetrané priebežným vetracím prúdom a pracovisko prípravy dobývky na Bieber podložnej žile separátnym vetraním.

Na základe výsledkov vetracej bilancie je zrejmé, že privádzané množstvo vzduchu na ovetranie podzemných pracovísk je dostatočné a ešte má rezervy.

Pravidelné meranie banského ovzdušia podľa § 146 ods. 1 a 2 vyhl. SBÚ č. 21/1989 Zb. bolo vykonávané v režii spoločnosti, vlastnými kalibrovanými meracími prístrojmi rovnakého typu, aké pri meraniach používa HBZS Prievidza.

Napájanie hlavných ventilátorov je riešené v súlade s požiadavkami banských bezpečnostných predpisov dvoma privodnými vedeniami.

5.2.1.3.2 Prístroje na meranie koncentrácie plynov

V prenosnej prístrojovej technike na meranie koncentrácie plynov nenastali podstatné zmeny.

V organizácii Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša - Hámre sa pravidelné meranie banského ovzdušia podľa § 146 ods. 1 a 2 vyhl. SBÚ č. 21/1989 Zb. vykonávala organizácia vlastnými skalibrovanými meracími prístrojmi rovnakého typu, aké pri meraniach používa HBZS Prievidza (analýzatory plynov iBrid MX6 a Ventis Pro 5, anemometer Testo).

Kontrolné merania banského ovzdušia si zabezpečuje organizácia uvedenými prístrojmi sama, resp. na zistenie prítomnosti plynov v banskom ovzduší technici môžu použiť príslušné detekčné trubičky a nasávač typu Universal.

Na pracoviskách HBP a.s. Prievidza sa používali na meranie:

O ₂ , CH ₄ , CO a CO ₂	Dräger X-am 5600
H ₂	Oldham TX-11
CO ₂ , CO, CH ₄ a O ₂	Dräger X-am 7000
CO, NO, NO ₂ , O ₂ a CO ₂	Testo 350
CO, CO ₂ , H ₂ S	Nasávač UNI-66 s trubičkami
CH ₄ a CO ₂	interferometer DI - 2
CH ₄ (do 100%)	interferometer
CO, CO ₂ a H ₂ S	nasávač UNI-66 resp. UNI-86
CH ₄ a O ₂	Oldham ISC MX 4 Ventis
CH ₄	Oldham ISC MX 4 Ventis

V podzemí sú koncentrácie CH₄ a CO merané aj priebežne snímačmi.

Baňa Nováky je vybavená aj stacionárnymi kontinuálnymi prístrojmi na meranie plyných zložiek banského ovzdušia. Na konci roku 2024 bolo v bani nasadených 8 snímačov na meranie metánu a 12 snímačov na meranie oxidu uhoľnatého. Nastavené alarmové a hodnoty analyzátorov CO a alarmové a vypínacie hodnoty CH₄ sú signalizované akusticky aj opticky na výrobnom dispečingu.

Baňa Handlová je vybavená aj stacionárnymi kontinuálnymi prístrojmi (systém MTA), ktoré obhospodarujú pracovníci elektro údržby. Na kontinuálne meranie plyných zložiek banského ovzdušia sa v roku 2024 v bani Handlová používali 2 snímače na meranie metánu a 3 snímače na meranie oxidu uhoľnatého. Nastavené alarmové hodnoty analyzátorov CO a CH₄ sú signalizované akusticky aj opticky na výrobnom dispečingu.

5.2.1.4 Ochrana proti požiaru a výbuchu

5.2.1.4.1 Protipožiarna ochrana v podzemí

V uhoľných baniach je nebezpečenstvo vzniku endogénnych požiarov (zápar), a preto sa na zabezpečenie požiarnej ochrany v podzemí, na pracoviskách organizácie HBP a.s. Prievidza, používajú prístroje na sledovanie a včasné zistenie vznikajúcej záparty.

Na zdoľávanie už vzniknutého požiaru je v banských dielach vedený požiarly vodovod a sú rozmiestnené hasiace prostriedky, najmä hasiace prístroje v súlade s internými vykonávacími predpismi napr. Smernica GR č. 3/2018 Rozmiestnenie hasiacich prostriedkov v bani, Smernica GR č. 2/2017 Pohotovosť prostriedkov na likvidáciu banských nehôd.

V podzemí bane Handlová je prevádzkovaný banský požiarly vodovod dĺžku cca 4 700 m, v bani Nováky má banský požiarly vodovod dĺžku 5 200 m a na bani Cigeľ 3 200 m.

Počet prenosných hasiacich prístrojov (PHP) k 31.12.2024 na bani Nováky bol 63 ks, v podzemí bane Handlová 32 ks a v podzemí bane Cigeľ 11 ks.

V Slovenskej banskej, spol. s r. o. sú v súlade s požiadavkou § 172 ods. 2 vyhl. SBÚ č. 21/1989 Zb. po dohode s HBZS, pre prípad potreby, na likvidáciu požiaru stanovené miesta s možnosťou odberu vody (nultý obzor – na ústí štôlne, na nárazisku I. úklonnej jamy, VIII. obzor – pri m. b. č. 6 stará HDŠ (za hrádzou), X. obzor - sever, v ochoznej chodbe, bývalá prečerpávací stanica, XII. obzor – sever v ochoznej chodbe pri m. b. č. 5, XIV. obzor, sever – voľná hĺbka II. úklonnej jamy, VDŠ, XIV. obzor, juh – Nová Rozália jama a NOŠ, XV. obzor - pomocné čerpacie stanice sú pod úpadnicami U-1 (na XV. obzore), U-15 (na XVI. obzore), a U-16 (na XVII. obzore), hlavná čerpacia stanica je v úpadnici U-6 (12 m pod XV. obzorom)).

Na prípadnú likvidáciu požiaru sú v podzemí rozmiestnené ručné hasiace prístroje nasledovne:

5 ks RHP v podzemí (sklad výbušnín, čerpacia stanica, strojovňa ŤS)

7 ks RHP je umiestnených v banských dieslových lokomotívach

8 ks RHP sú uložené v havarijnom sklade

Spoločnosť ORTAC, s.r.o. zabezpečovala protipožiarnu ochranu banským vodovodom.

5.2.1.4.2 Zneškodňovanie uhoľného prachu

V oblasti zneškodňovania uhoľného prachu nedošlo k podstatnejším zmenám. Uhoľný prach sa zneškodňuje poprašovaním inertným vápencovým prachom, alebo zmáčaním vodou z banského požiarneho vodovodu.

5.2.1.4.3 Ochrana proti prenosu výbuchu uhoľného prachu

Na ochranu proti prenosu výbuchu uhoľného prachu v uhoľných baniach sa budujú protivýbuchové vodné uzávery. Podľa umiestnenia v banskom diele sú uzávery sústredené alebo delené.

V bani Nováky v roku 2024 boli vybudované len sústredené vodné uzávery v počtosti 5 PVU.

5.2.1.5 Strojné a elektrické zariadenia

5.2.1.5.1 **Strojné zariadenia**

Množstvo a typy používaných strojných zariadení v podzemí v sledovanom období odzrkadľovalo stav, najmä v uhoľnom, baníctve. Používanie jednotlivých druhov strojných zariadení je uvedený v texte nižšie.

Prehľad strojných zariadení, ktoré boli použité v prevádzke v hlbinných baniach, je uvedený v prílohe č. 40.

5.2.1.5.1.1 **Raziace a nakladacie zariadenia**

Razenie banských diel sa na žiadnom ťažobnom úseku HBP, a.s. v roku 2024 nerealizovalo a preto neboli používané raziace a nakladacie zariadenie.

Banské diela, v org. Slovenská banská, spol. s r.o. Hodruša Hámre, boli razené ručne, vrtanie vrtnými kladivami VK -22, Atlas Copco Secoroc YT a vrtnými súpravami VS-1, VS-2. Odtážba bola zabezpečovaná koľajovou dopravou a rúbanina sa nakladala lopatovými nakladačmi NL-15 alebo pomocou škrabákových vrátkov ŠV-22.

5.2.1.5.1.2 **Dobývacie stroje**

Organizácia HBP a.s. v roku 2024 nevykonávala dobývanie, preto neboli používané dobývacie stroje a zariadenia. Dobývanie v organizácii Slovenská banská, spol. s r. o. je realizované dobývacou metódou „Dovrchné zátinkovanie bez výstuže krátkymi vrtmi, s odtážbou škrabákovým vrátkom“ resp. „Dobývanie na skládku“. Z uvedeného je zrejmé, že pri dobývaní sa, obdobne ako pri razení banských diel, používajú vrtné kladivá a škrabákové vrátky.

5.2.1.5.1.3 **Dopravné zariadenia**

5.2.1.5.1.3.1 **Koľajová doprava**

Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša - Hámre prevádzkovala v roku 2023 celkom 26 koľajových akumulátorových lokomotív typu T-35, T-50 Trarisa, AE-25. 4 kusy dieselových lokomotív (BND, DH-30, DH-35) boli v rezerve pre prípad potreby. Rozchod trate je 550 mm. Celková dĺžka koľajovej trate je 34 293 m, z toho používaná dĺžka je 25 140 m, prírastok oproti predchádzajúcemu roku je 1541 m.

V organizácii Kremnická banská spoločnosť s.r.o. Kremnica sa pri údržbe banských diel, najmä Hlavnej dedičnej štôlne, ktorej dĺžka je 14 100 m používa koľajová trať s rozchodom 550 mm s dopravou lokomotívou. Organizácia prevádzkuje dve akumulátorové lokomotívy (1 ks AK2u, 1 ks ALD2) a jednu dieselovú lokomotívu BND - 15.

Na uhoľných baniach sú koľajové trate postavené z koľajníc typu 115/24, Xa a 90/18 s rozchodom 600 mm. Doprava ľudí a materiálu bola zabezpečovaná pomocou banských lokomotív elektrických trolejových, dieselových typu a diesel hydraulických.

Pre dopravu ľudí a materiálu bol použitý príslušný typ vozov, napr. banský vozík pre dopravu mužstva DM-12, DVO-12, plošinové vozy na dopravu MHW a BMV.

5.2.1.5.1.3.2 **Závesná doprava**

V bani Nováky bola doprava materiálu zabezpečovaná na závesných tratiach typu ZD-24 a ZD-24A. Dopravovalo sa pomocou závesných dieselhydraulických lokomotív typu LZH-50.2, IMM-80-TD, IMM-100-TD.

5.2.1.5.1.3.3 **Doprava lanom**

Vrátková doprava je používaná v organizácii Slovenská banská, spol. s r. o. a to v troch úpadných banských dielach, kde sú používané tri vrátky VTA 1000.

5.2.1.5.1.3.4 *Doprava pásovými a hrabľovými dopravníkmi*

Doprava hrabľovými a pásovými dopravníkmi v podzemí bane Nováky, Cigeľ a Handlová nebola v hodnotenom období vykonávaná.

5.2.1.5.1.3.5 *Bezkoľajová doprava*

Bezkoľajová doprava v podzemí sa u dozorovaných organizácií nevykonávala.

5.2.1.5.1.3.6 *Zvislá doprava*

V uhoľných baniach v pôsobnosti OBÚ sú činné 3 ťažné zariadenia a 1 havarijne dopravné zariadenie (HDZ). Dve sú na bani Nováky, jedno na A-jame (BN) + 1 HDZ. Ťažnými zariadeniami je zabezpečovaná doprava hmôt, materiálu a jazda ľudí. Vo všetkých jamách s ťažnými zariadeniami sú drevené sprievodnice. Prehľad ťažných zariadení je uvedený v prílohe č. 41.

Súčasťou A-jamy je havarijne dopravné zariadenie 1 B-2014 (vrátok s frekvenčným meničom), s lanom priemeru 14 mm, ktoré v prípade poruchy ŤZ umožní prepraviť (vyslobodiť) 3 zamestnancov rýchlosťou 2 ms⁻¹ nakoľko toto ŤZ nemá lezné oddelenie.

Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša - Hámre prevádzkuje dve malé ťažné zariadenia podstavníkového typu. Jedno slúži na prepravu osôb a druhým je zabezpečovaná doprava hmôt, materiálu a jazda ľudí.

Kremnická banská spoločnosť s.r.o. Kremnica prevádzkuje malé ťažné zariadenie, ktorým zabezpečuje prepravu obsluhy, údržby a technikov na prevádzku hydroelektrárne v podzemí.

5.2.1.5.2 **Elektrické zariadenia**

Elektrická inštalácia jednotlivých hlbinných baní je riešená nasledovne:

Ťažisko spotreby elektrickej energie je v základnej spotrebe, čo je energia spotrebovaná na vetranie, čerpanie, chladenie a ďalšie spotrebiče, ktoré musia byť v prevádzke na zaistenie bezpečnosti podzemia a povrchu. K zmenám nedošlo v hlavných prívodoch elektrickej energie do hlavných rozvodní. K zmenám došlo v rámci podzemia, kde boli niektoré podzemné trafostanice zrušené.

Elektrická energia je naďalej hlavným druhom energie pre pohon strojného zariadenia v podzemí uhoľných baní. Na elektrické zariadenie a súvisiaci elektrický rozvod sú kladené mimoriadne požiadavky z hľadiska prevádzkyschopnosti a samotnej bezpečnosti zariadení.

Hlavnými napájacími zdrojmi elektrickej energie v podzemí sú elektrické rozvodne zásobované el. energiou samostatnými vedeniami z hlavných rozvodní na povrchu. Pre napájanie elektrickej trakcie slúžia v podzemí meniarne, zásobované el. energiou z banských elektrických rozvodní. V prípade spoločne umiestnenej el. rozvodne aj meniarne, tieto sú napájané priamo z povrchovej rozvodne.

Hlavné povrchové rozvodne jednotlivých ťažobných úsekov bane Nováky, Handlová, Cigeľ sú pripojené na elektrickú sieť Slovenských energetických závodov a sú navzájom medzi sebou VN linkami poprepávané.

Hlavná rozvodňa baňa Handlová je napojená na distribučnú sieť s napätím 110 kV transformátorovne SSE, a.s. cez trafostanicu 110/22 kV. 110 kV rozvodňa je zásobovaná el. energiou vzdušnými vedeniami 110 kV z Rajca, Kremnice, a Prievidze. Okrem 110 kV vedení je možnosť napojenia 22 kV rozvodne vzdušnými vedeniami z Cigľa, Martina a Žiaru nad Hronom. Baňa Handlová je napojená z rozvodne - transformátorovne Handlová štyrmi 22 kV vývodmi.

Hlavná rozvodná sieť elektrickej energie bane Nováky je prevádzkovaná z rozvodne SD NOT Zemianske Kostolany 22 kV linkou L2 do hlavnej povrchovej trafostanice TP-1. V prípade nevyhnutnej potreby je možnosť napojenia TP1, 22 kV linkou L3 (L 1336).

Hlavná rozvodňa bane Cigel' je napájaná linkou 22 kV č. L3 (cez linku č. 1336) priamo z NOT Zemianske Kostol'any. V prípade poruchy na linke č. 3, resp. na linke č. 1336, je možné Baňu Cigel' zásobovať z Bane Nováky linkou 22kV č. 1335 a aj linkou 6 kV č. 1337.

Kompenzácia jalového prúdu je v banských organizáciách realizovaná individuálnou a aj centrálnou kompenzáciou.

V DP Cigel' je kompenzácia jalového prúdu realizovaná individuálnou a centrálnou kompenzáciou. Centrálna kompenzácia je vybudovaná na úrovni napätia 6 kV a 0,4 kV a pozostáva zo statických kondenzátorov umiestnených na hlavnej rozvodni bane Cigel'.

V TÚ Nováky je centrálna kompenzácia vybudovaná v úrovni napätia 6 kV a 0,4 kV a pozostáva zo statických kondenzátorov 200, 400 a 800 kVAr v TP-1, 3x800 a 200 kVAr v TP-15. Individuálna kompenzácia spotrebičov je na úrovni ich prevádzkového napätia, realizovaná výhradne na povrchu.

V TÚ Handlová nebolo potrebné kompenzáciu účinníka vykonávať.

Vlastná spotreba elektrickej energie v roku 2024 dosiahla hodnoty

BN –	13 482,260 MWh
BC –	4 575,780 MWh
BH –	3 394,604 MWh
Spolu –	21 452,644 MWh

Ťažisko spotreby elektrickej energie na bani:

- Cigel' je energia spotrebovaná prevažne na vetranie a ostatnú základnú spotrebu,
- Handlová je energia spotrebovaná prevažne na vetranie, odvodňovanie a ostatnú základnú spotrebu,
- Nováky je energia spotrebovaná prevažne na vetranie, odvodňovanie, ťažné stroje a ostatnú základnú spotrebu. Všetky spotrebiče zaradené do stupňa dôležitosti I. sú v zmysle výnosu MH SR z 15. februára 1994 č.110/1030/1994 napájané dvoma samostatnými prívodmi elektrickej energie.

V Slovenskej banskej, spol. s r. o. Hodruša – Hámre je prívod elektrickej energie do rozvodne na Dolnom závode realizovaný VN vedením 22 kV č. 319 Rozvodného závodu Žiar nad Hronom. V rozvodni VN na Dolnom závode sú zabudované dva transformátory 1 000 kVA, 22/ 0,4 kV. Kompenzácia je zabezpečená regulátorom RQ 5. Kompenzačný rozvádzač má výkon 460 kVAr. Na odkalisku je prevádzkovaný transformátor 160 kVA, 22/0,4 kV.

Prívod elektrickej energie do rozvodne na bani Rozália je vn vedením 22 kV č. 373 a 374 z Rovne. V rozvodni sú zabudované 2 transformátory o výkone 630 kVA, jeden pre povrch 22/0,4 kV a druhý pre podzemie 22/6,3 kVA. Kompenzácia je prostredníctvom regulátora WOR 8, kompenzačný rozvádzač má výkon 120 kVAr. Hlavné spotrebiče sú ťažný stroj I. úklonná jama Rozália 58 kW, II. úklonná jama 170 kW, hlavný banský ventilátor 45 kW.

Dolný závod - napäťová sústava 3/PEN 400 V.

Baňa Rozália - napäťová sústava 3/PE 400 V, 3/PE 6000 V.

Na organizácii nie je nainštalované zariadenie - spotrebič s vyšším výkonom ako 300 kW.

Pohyblivé elektrické zariadenia nie sú v organizácii prevádzkované.

Nie je zavedená elektrická koľajová doprava - trolejová.

Celkový inštalovaný výkon spotrebičov 3,220 MW.

Celkový výkon transformátorov 4,22 MVA.

Kremnická banská spoločnosť s. r. o., Kremnica má prívod elektrickej energie pre areál jamy č. IV riešený z vlastných rozvodov 22 kV a 3 kV pripojených do trafostanice na povrchu. V trafostanici sú 2 ks transformátory 22/3 kV, ktoré slúžia na prenos elektrickej energie medzi elektrárňou č. IV a elektrárňou č. II a 2 ks transformátorov 22/0,4/0,231 kV, ktoré slúžia na napájanie prevádzkových rozvodov na povrchu a technologických liniek. Elektrická inštalácia na jame č. IV. pozostáva z nasledovných zariadení: ťažný stroj na povrchu, sociálne zariadenie, maloodberatelia, spotreba elektrárne v podzemí, čerpacia stanica termálnej vody, hlavný a záložný ventilátor, nabíjacie stanice akumulátorových lokomotív a osvetlenie, granulácia a expedícia bentonitu.

5.2.2 Povrchové dobývanie

5.2.2.1 Dobývanie

Dobývanie nerastných surovín v roku 2024 bolo vykonávané, obdobne ako v predchádzajúce roky, prevažne s použitím trhačích prác malého, alebo veľkého rozsahu. V hliniskách, íloviskách, štrkoviskách a pieskoviskách pomocou lyžicových rýpadiel. Neboli použité žiadne nové technológie dobývania. Kultúrna vrstva pôdy (skrývka) je pred dobývacími prácami deponovaná na osobitné skládky a po ukončení dobývania využívaná na rekultivačné práce.

5.2.2.2. Strojné a elektrické zariadenia

5.2.2.2.1 Strojné zariadenia

V dozorovaných organizáciách bol v sledovanom období v danej oblasti ustálený stav, v malej miere podľa možností organizácií dochádza k inovácii niektorých typov strojných zariadení, napr. rýpadiel, nakladačov alebo dopravných mechanizmov. Staré typy zariadení sú nahrádzané modernejšími a efektívnejšími typmi (KOMATSU, CAT, VOLVO, LIEBHERR a pod.). V počte používaných strojných zariadení je v porovnaní s predchádzajúcim obdobím stabilizovaný stav. Ustálený je aj počet prenajímaných nakladačov, dopravných, vŕtacích ako aj zemných mechanizmov a mobilných, respektíve prevozných drviacich a triediacich zariadení. Strojné zariadenia organizácií, ktoré vykonávajú aj inú činnosť než dobývanie, bývajú využívané aj na inú činnosť. V roku 2024 bolo v prevádzkach organizácií dozorovaných úradom evidovaných 208 (-26) ks rýpadiel a 180 (-4) ks nakladačov rôznych typov. Najčastejšie používanými typmi rýpadiel sú rýpadlá CAT, KOMATSU, VOLVO, HYUNDAI a JCB. Z kolesových nakladačov bola väčšina typu CAT, VOLVO, HYUNDAI, KOMATSU a LIEBHERR.

Pri ťažbe z rozvalu, ale najmä pri nakladaní hotových výrobkov sa používali kolesové nakladače najmä typov CAT, VOLVO a KOMATSU v menšej miere tiež nakladače KMB 250, UNK 320, UNC 200.

Pri skrývkových prácach, na úprave odvalov a ťažobných plošín sa v roku 2023 používali dozéry, najmä rady CAT, DZ, KOMATSU v počte 28 (-9) ks. Na dopravu vytŕaženého materiálu sa používali nákladné motorové vozidlá v celkovom počte 179 (+14) ks, väčšinou značky TATRA 815, VOLVO, KOMATSU, SCANIA, MAN. Oblúbené sú nové nákladné motorové vozidlá s vyššou nosnosťou značiek ako VOLVO, CAT, MERCEDES, KOMATSU, SKANIA, JAMAL a iných, pre svoju výkonnosť, spoľahlivosť a pohodlie pre obsluhu. Okrem vlastných vozidiel organizácií sa neustále zvyšuje využívanie vozidiel iných dopravcov.

Na vŕtanie sa využívali vrtné súpravy LVE 70, LVE 80, SLVE 81, ďalej najmä HAUSHERR, BOHLER, ATLAS - COPCO, v celkovom počte 34 ks. Vrtno-trhačie práce v organizáciách vykonávajúcich dobývanie sú vykonávané v prevažnej miere dodávateľsky, čo sa odráža v znižovaní počtu vrtných súprav.

Z technologických zariadení na úpravu kameniva boli používané drviče zastúpené najmä typmi KLEEMANN, HARTL, POWERSCREEN, EXTEC, HP, TEREX a PEGSON v celkovom počte 185 (+15) ks a triediče typu KLEEMANN, METSO, MASTERFLO, VTN, TEREX, POWERSCREEN a McCloskey v celkovom počte 188 (+24) ks. Ďalej boli využívané pracie linky 5 ks, dehydrátory 10 ks či odprašovacie zariadenia 4ks.

Zo zariadení pre nabíjanie vývrtov trhavinami boli používané nabíjacie zariadenia typu Bunza v porovnaní s predchádzajúcim obdobím nedošlo k zmenám. Ďalej sa používajú pojazdné technické miešacie a nabíjacie zariadenia pre trhaviny typu DAP. Počet používaných hydraulických kladív pre sekundárne rozpojovanie bol 10 ks. Prevádzkované boli dve štiepačky kameňa.

5.2.2.2.1.1 Lanové dráhy

Doprava vápenca do cementárne Lietavská Lúčka z lomu v Lietavskej Svinnej je zabezpečovaná visutou nákladnou lanovou dráhou dĺžky 2,88 km, s kapacitou 40 t.hod⁻¹.

5.2.2.2.1.2. Plávajúce ťažobné zariadenia

V roku 2024 nebolo v obvode pôsobnosti úradu v prevádzke plávajúce ťažobné zariadenie. Stav oproti roku 2023 sa nezmenil.

5.2.2.2 Elektrické zariadenia

Dozorované organizácie sú napájané z elektrickej sústavy územne rozčlenenej podľa jednotlivých rozvodných závodov SEZ z 22 kV vedení. Väčšie organizácie sú vlastníčkmi trafostaníc 22/0,4 kV, prípadne aj vn prípojk, organizácie s malým odberom elektriny sú napojené na nn rozvod rozvodných závodov SEZ. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím nedošlo v oblasti elektrických zariadení k zásadným zmenám. Organizácie postupne prechádzajú na diesel-hydraulické pohony technologických zariadení alebo motor-generátory, čo prináša úsporu nielen elektrickej energie, ale aj v nákladoch na odborne spôsobilých zamestnancov a na vykonávanie odborných skúšok.

Z pohyblivých elektrických bagrov typu E303 sa používal v roku 2023 len 1 ks.

5.2.3 Výbušniny

V roku 2024 bolo vydaných 5 povolení na trvalý odber výbušnín. Pre trhacie práce bolo vydaných 5 povolení, z toho 3 povolení pre dobývanie ložísk pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankým spôsobom, 1 povolenie na deštrukciu mostného objektu a 1 povolenie na likvidáciu bankých diel v podzemí.

Na trhacie práce bolo v obvode OBU v Banskej Bystrici v hodnotenom roku použité celkom 1 543 346,00 kg priemyselných trhavín, 112 220 ks rozbušiek a 1 250,00 m bleskovice. Pri iných činnostiach bolo spotrebované 734 634,00 kg ostatných výbušnín.

V hodnotenom roku úrad ohňostrojné práce nepovoľoval.

V úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici bolo k 31.12.2024 evidovaných 71 skladov výbušnín na povrchu a 5 skladov v podzemí s celkovou kapacitou 9 215,450 tis. t trhavín, 1 620,800 tis. ks rozbušiek a 151,000 tis. m bleskovice. Dva sklady výbušnín na povrchu boli zrušené v dôsledku ich nepotrebnosti.

Výučba strelmajstrov a overovanie odbornej spôsobilosti bolo vykonávané v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou pre trhacie a vrtacie práce Banská Bystrica. SSTVP zorganizovala jeden kurz strelmajstrov. Na základe úspešne vykonaných skúšok bolo vydaných 5 oprávnení strelmajstra. Z toho 1 oprávnenie strelmajster pre povrch, 4 oprávnenia strelmajster pre podzemie.

V roku 2024 bola, na základe úspešne vykonaných skúšok z platných predpisov predĺžená platnosť 5 oprávnení strelmajstra.

5.2.4 Sprístupnené podzemné priestory

V obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici sú sprístupnené verejnosti tieto jaskyne prevádzkované ŠOP, SSJ L. Mikuláš: Demänovská ľadová jaskyňa, Demänovská jaskyňa Slobody, Harmanecká jaskyňa, Važecká jaskyňa, Bystrianska jaskyňa a Brestovská jaskyňa. V Demänovskej jaskyni Mieru sa v roku 2024 vykonali práce na obnove narušených častí v podzemí a rekonštrukcia prehliadkovej trasy a práce na rekonštrukcii elektroinštalácie. Na prevádzkach sprístupnených jaskýň sa súčasne vykonávala počas roka bežná údržba.

Inštalovaný príkon transformátorov je 0,25 MVA. Celkový inštalovaný výkon spotrebičov na povrchu a v podzemí uvedených jaskýň bol 0,296 MW.

Okrem uvedených jaskýň sú v úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici verejnosti sprístupnené Malá Stanišovská jaskyňa v Jánskej doline (sprístupnená v dĺžke 410 m z celkovej dĺžky 730 m) a v Ďumbierskom vysokohorskom krase je sprístupnená tromi exkurznými trasami Jaskyňa mŕtvych netopierov. Dĺžka jaskyne je 20,1 km a sprístupnené sú tri prehliadkové trasy a majú dĺžku 1000, 1160 a 750 m. V týchto jaskyniach v roku 2024 neboli vykonávané práce ani činnosť na ich sprístupňovaní.

V Banskej Štiavnici je zriadené Banské múzeum v prírode, v ktorom sú sprístupnené pre verejnosť staré banské diela v podzemí bývalej šachty Ondrej. Ide o dva obzory: Bartolomej v hĺbke - 33,5 m a Ján v hĺbke - 41,1 m o celkovej dĺžke cca 1200 m. Banské diela boli vyrazené v 17. - 19. storočí. Banské múzeum prevádzkuje aj Dedičnú štôľňu Glanzenberg. V roku 2024 boli vykonávané kontroly, čistenie a údržba priestorov a zariadení. Banské múzeum v prírode celkovo navštívilo – Štôľňa Bartolomej 42 261 návštevníkov, štôľňu Glanzenberg 2 723 návštevníkov.

Obec Špania Dolina uviedla banské dielo „Dopravný prekop Špania Dolina – Piesky“ do bezpečného stavu a sprístupnila pre turistické účely. Prekop bol v roku 2024 druhú sezónu sprístupnený pre verejnosť. Práce na jeho udržiavaní v bezpečnom stave realizovala organizácia Banské múzeum Kremnica, občianske združenie v rozsahu bežnej údržby.

Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša Hámre vykonávala v roku 2024 banskú činnosť - sprístupňovanie starých banských diel na múzejné účely, ktorá bola povolená Na bani Vsechsvätých a Dedičnej štôlni cisára Františka do 31.12.2033.

Organizácia ORTAC, s.r.o., Kremnica vykonávala v roku 2024 sprístupnenie banských diel pre múzejné účely v lokalite Šturec na roky 2013 - 2028. Organizácia vykonávala prevádzku banského múzea v štôlni Andrej.

V roku 2020 bolo sprístupnené staré banské dielo „Pomocná štôlna Zubau“ na turistické účely. Povolenie bolo vydané organizácii Malužinská s.r.o., Malužiná s platnosťou do 31.12.2040. V roku 2024 boli vykonávané údržbárske práce na zaistenie bezpečnosti banského diela.

V roku 2020 bolo sprístupnené staré banské dielo „Štôlna Salvátor – Vyšná Boca“ na múzejné a turistické účely. Povolenie bolo vydané Občianskemu združeniu SALVÁTOR – Vyšná Boca s platnosťou do 31.12.2025. V roku 2024 boli vykonávané údržbárske práce na zaistenie bezpečnosti banského diela.

5.2.5 Osobitné zásahy do zemskej kôry

V hodnotenom období neboli v úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici vykonávané osobitné zásahy do zemskej kôry.

5.2.6 Ostatné činnosti vykonávané bankým spôsobom

V hodnotenom období organizácie realizovali vrtné práce pre ložiskový prieskum, inžiniersko-geologický prieskum, hydrogeologický prieskum, vrtanie studní a vrtanie vrtov pre tepelné čerpadlá.

Vyhľadávací ložiskový geologický prieskum v roku 2024 realizovala spoločnosť Stredné Slovensko s.r.o., Bratislava v prieskumnom území Lutilla určenom pre vyhľadávanie Au, Ag, zrudnenia. Vrtne práce v rámci tohto ložiskového prieskumu realizovala spoločnosť Geops Bolkan Drilling Services Ltd., ktorá z povrchu odvrátila tri vrty na dvoch pracovných plošinách – CVDD001 s hĺbkou 515,4 m, RRDD001 s hĺbkou 600,0 m a RRDD002 s hĺbkou 500,4m.

Inžiniersko-geologický prieskum a hydrogeologický prieskum v roku 2024 vykonávali organizácie HES – COMGEO, a.s., Banská Bystrica v k. ú. Banská Bystrica – Kostiviarska, Banská Bystrica – Pršianska terasa, Blatnica, Budča, Cerovo, Kriváň, Lučenec, Slovenská Lupča, Vysoká nad Kysucou – Semeteš, Čadca - Podvysoká o celkovej dĺžke 315 m, HAGEOS, s.r.o., Liptovský Hrádok v k. ú. Ružomberok, Ružomberok – Hrabovo, Ružomberok – Biely Potok o celkovej dĺžke 331 metrov, ENVIGEO a.s., Banská Bystrica hydrogeologické a inžinierskogeologické vrty v k. ú. Repiská a Modrová o celkovej dĺžke 653 metrov

Vrtané studne na vodu v roku 2024 vykonávali organizácie GEP Vrty, s.r.o., Sliač v k. ú. Krupina, Michalková, Jakubany, Rožňava, Badín, Veľká Lehota, Modrý Kameň, Brezno, Lukové, Malachov, o celkovej dĺžke 500 metrov, AQUAvrt, s.r.o., Sliač v k. ú., Zvolen, Jastrabá, Lúčky, Horná Lehota a Badín v celkovej dĺžke 343 metrov. Vladimír Sprušanský OÁZA Radimov v k. ú. Kamenný potok, Bystrá, Banská Bystrica, Hoština, Ostrá Lúka, Horné Lazy o celkovej dĺžke 653 metrov, VRTSTUDNE s.r.o., Detva v k. ú. Dobroč a Kašova Lehôtka o celkovej dĺžke 804,5 metrov, VRTY s.r.o., Nemšová v k. ú. Moravské Lieskové a Dolná Súča v celkovej dĺžke 117m.

Vrtanie vrtov pre tepelné čerpadla v roku 2024 vykonávali organizácie MARPAL, s.r.o. Kysucké Nové Mesto v k. ú. Vyhne, GEP Vrty, s.r.o., Sliač v k. ú. Jakubany, Rožňava, Podkonice, Spišská Sobota, Štrba, celkom 1.380 metrov, ENVIGEO a.s., Banská Bystrica v k. ú. Banská Bystrica o celkovej dĺžke 1.000 metrov, Hydrostatik s.r.o., Nesluša v k. ú. Uhorská Ves, Liptovský Trnovec, Topoľčany, Dolná Tižina, Námestovo-Slanická Osada, Malé Borové, Malé Bielice, Liptovská Osada, Žabokreky o celkovej dĺžke 3 740 m, GEOVRTY – DRILLROCK s.r.o. Žarnovica v k. ú. Banská Hodruša a Lovčica – Trubín v celkovej dĺžke 400 metrov, VRTY s.r.o., Nemšová v k. ú. Počúvadlo a Trenčín v celkovej dĺžke 1245 m.

V roku 2024 bolo odvrátaných v obvode banského úradu celkom pri:

- ložiskovom prieskume	1 115,8 metrov
- inžinierskom a hydrogeologickom prieskume	1 299,0 metrov
- vrtaných studniach nad 30 metrov	2 417,5 metrov
- vrtaní vrtov pre tepelné čerpadlá	7 765,0 metrov
Spolu 12 497,3 metrov	

Koncom roka 2014 boli začaté práce na razení tunela Čebrať na stavbe „Diaľnica D1 Hubová – Ivachnová“. Organizácia OHLA ŽS a.s., organizačná zložka Bratislava, dňa 15.11.2022 prerazila južnú tunelovú rúru čo predstavovalo celkovú dĺžku 3 633,90 tunel metra (ďalej len „TM“). Od uvedeného obdobia a celý rok 2023 pokračovala v druhotnom vystužovaní južnej tunelovej rúry (druhotné ostenie). V roku 2023 pokračovalo razenie v severnej tunelovej rúre organizáciou SLOVENSKÉ TUNELY a.s., Bratislava vyrazením 25,85 TM, prerazením severnej tunelovej rúry čo predstavovalo celkovú dĺžku 3 594,25 TM. Uvedené razenie sa prevádzalo už bez použitia ťhacích prác. Od prerazenia organizácia SLOVENSKÉ TUNELY a.s., Bratislava do 31.12.2023 pokračovala v druhotnom vystužovaní severnej tunelovej rúry (druhotné ostenie). Obe organizácie ohlásili ukončenie činnosti vykonávanej banským spôsobom ku dňu 22.2.2024 ukončením realizácie definitívnej výstuže oboch tunelových túr.

5.2.7 Vyhradené technické zariadenia

5.2.7.1 Oprávnenia na činnosti na vyhradených technických zariadeniach

Od roku 2014 je vydávanie nových oprávnení na činnosti na vyhradených technických zariadeniach v kompetencii oprávnenej právnickej osoby (OPO).

5.2.7.2 Osvedčenia revízných technikov vyhradených technických zariadení

V roku 2024 neboli revíznym technikom vydané ani odňaté osvedčenia.

5.2.7.3 Prehľad významnejších VTZ

V roku 2024 boli v prevádzke nasledovné zariadenia:

A: Tlakové zariadenia			
Skupina			počet kusov
a.)	Parné a kvapalinové kotly	1. trieda :	0
		2. trieda :	0
		3. trieda :	0
		4. trieda :	0
b.)	Tlakové nádoby:	skupina A a B:	76
c.)	Kovové tlakové nádoby na prepravu plynov:		3
B: Zdvihacie zariadenia			
Skupina			počet kusov
a)	žeriavy s ľudským pohonom nad 5 000 kg		0
b)	žeriavy s motorovým pohonom nad 5 000 kg		16
C: Plynové zariadenia			
Skupina			počet kusov
a)	na výrobu a úpravu plynov:		0
b)	na skladovanie a prepravu plynov:		0
g)	na spotrebu plynov spaľovaním:		4

V rámci prevádzky VTZ nedošlo v roku 2024 k závažnému pracovnému úrazu ani havárii.

- D: Elektrické zariadenia
Popis je uvedený v častiach 5.2.1.5.2 a 5.2.2.2.2.

5.3 Banská záchranná služba

Hlavná banská záchranná stanica (HBZS) Prievidza riadi a kontroluje činnosť všetkých funkčných závodných banských záchranných staníc (ZBZS) na území Slovenska, ktoré sú zriadené v organizáciách vykonávajúcich ťažbu uhlia a magnezitu. V roku 2024 HBZS dozorovala, riadila a metodicky usmerňovala dve závodné banské záchranné stanice (ZBZS):

- ZBZS - HBP Prievidza so strediskom - Nováky
- ZBZS - SMZ Jelšava

V súvislosti s ukončením dobývania uhlia na Hornej Nitre a s tým súvisiacim hromadným prepúšťaním zamestnancov HBP, a.s., k 31. januáru 2024 ukončila činnosť ZBZS HBP, a.s. so sídlom v Novákoch.

Zásahová činnosť pohotovostnej služby HBZS Prievidza v roku 2024

Pohotovostná služba HBZS, o. z. Prievidza realizovala v uvedenom období zásahovú činnosť v úradnom obvode OBU v Banskej Bystrici v tomto rozsahu:

1. - Dňa **11.09.2024 (08:05 hod.)** – nahlásil požiarneho technika HBP, a.s. na dispečing HBZS vychádzajúci dym z bývalého odkaliska bane Cigelf. Po príchode pohotovostných čiat na miesto požiaru a vykonaní prieskumu tejto lokality bolo začaté s likvidáciou endogénneho požiaru. Bola vytvorená provizórna hrádza v koryte miestneho vodného toku, nasadené motorové plávajúce čerpadlo a priamym zásahom vodou boli uhasené všetky lokálne ohniská sedimentovaného uhoľného prachu.

2. - Dňa **12.09.2024 (08:25 hod.)** – boli opätovne povolané pohotovostné čaty HBZS k haseniu endogénneho požiaru bývalého odkaliska bane Cigelf. Rovnakým spôsobom ako v predchádzajúci deň boli uhasené nové lokálne ohniská požiaru.

3. - Dňa **16.09.2024 (07:00 hod.)** - bol zamestnancom HBP, a.s., nahlásený výskyt osôb v telese H jamy v Novákoch, nereagujúcich na oslovenie. Povolaný výjazd pohotovostných čiat po príchode na miesto udalosti ihneď vykonal záchranný prieskum telesa H jamy s nasadením dýchacej techniky z dôvodu nízkej koncentrácie kyslíka. Prieskumom bolo zistené, že v leznom oddelení H jamy (10 m od ústia) sa nachádzajú dve civilné osoby bez známok života. Po príchode orgánov činných v trestnom konaní a obhliadajúceho lekára na miesto udalosti, sa pristúpilo k vyprosteniu a transportu tel osôb na povrch, kde bola následne vykonaná obhliadka.

4. - Dňa **01.11.2024 (08:20 hod.)** - bol povolaný výjazd pohotovostných čiat HBZS k haseniu endogénneho požiaru bývalého odkaliska bane Cigelf. Priamym zásahom boli uhasené lokálne ohniská požiaru. Následne bol termokamerou skontrolovaný celý priestor odkaliska – bez ďalších skrytých ohnísk.

V roku 2024 mala HBZS, o. z. Prievidza na základe zákona č. 128/2015 o prevencii závažných priemyselných havárií podpísané dohody o poskytovaní banskej záchrannej služby s organizáciami, ktoré nemajú zriadenú závodnú banskú záchrannú stanicu, ale aj s organizáciami, ktoré vykonávajú činnosť bankským spôsobom, resp. ich činnosť je v súlade s kontrolnou a výkonnou činnosťou HBZS.

HBZS Prievidza v priebehu roka 2024 na základe dohôd, zabezpečovala banskú záchrannú službu pre 17 organizácií v banskom rezorte, aj mimo rezortu baníctva. V úradnom obvode Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici to boli napr. organizácie:

- Slovenská banská, spol. s r.o. Hodruša Hámre
- Kremnická banská spoločnosť, s.r.o. Kremnica
- ORTAC, s.r.o. Kremnica
- OHL ŽS a.s., Brno, organizačná zložka Bratislava
- SLOVENSKÉ TUNELY, a.s., Bratislava
- Skanska SK, a.s., Bratislava

6 BANÍCTVO A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

6.1 Odvaly, výsypky a odkaliská

V úradnom obvode bolo v roku 2024 evidovaných celkom 36 odvalov (-6). V dobývacích priestoroch sa nachádza 21 -2 činných odvalov a 7 činných odvalov mimo dobývacieho priestoru. Celkový plošný záber činných odvalov je 122,13 ha.

V úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici boli v roku 2023 evidovaných celkom 13 odkalísk, z toho 7 v dobývacích priestoroch a 6 mimo dobývacích priestorov. OBÚ v Banskej Bystrici eviduje 9 činných odkalísk a 4 nečinné odkalísk.

6.2 Rekultivácia plôch

V roku 2024 bolo v rámci rekultivácie pozemkov dotknutých dôsledkami hlbinného dobývania výhradných ložísk hnedého uhlia organizáciou HBP, a.s., Prievidza realizované realizované:

V DP Handlová bola zabezpečovaná operatívna kontrola povrchu podrúbaného územia a okolia znepriístupnených hlavných banských diel. Na základe zistení v teréne nebolo potrebné v DP Handlová realizovať opatrenia.

V DP Nováky :

- Z dôvodu zaplavenia viacerých poddolovaných pozemkov, v dôsledku nadpriemerných zrážok na prelome rokov 2023 / 2024, bolo pre uvedenie dotknutých pozemkov do užívania schopného stavu v intraviláne obce Koš vyhlbené odvodňovacie rigoly, ktorými bola voda z pozemkov odvedená do koryta potoka Ciglianka realizované lokálne terénne úpravy s cieľom zachytiť vybrežnú vodu z potoka tečúcu mimo recipient.
V extraviláne v k. ú. Koš boli realizované hydromelioračné opatrenia na poľnohospodárskych pozemkoch hon č. 35 a hon č. 29. S cieľom odvodniť zaplavené časti týchto pozemkov bol vyhlbený dočasný odvodňovací kanál, ktorým bola odvedená voda do koryta recipientu Metrbos. Súčasťou vykonaných opatrení bolo aj vyčistenie koryta vodného toku od sedimentov a naplavenín, vrátane výškovej úpravy priepustu križujúceho koryto potoka a vyspádovania okolia pre plynulé odvádzanie zrážkových vôd do koryta recipientu
- Zrealizovali sa opatrenia na zaistenie bezpečnosti na poľnohospodárskych pozemkoch v k. ú. Koš v oblasti, kde došlo v roku 2006 k prievalu. Po nadpriemerných zrážkach sa v tejto oblasti vytvorili dve menšie prepadliny. Po identifikácii predmetných deformácií terénu boli tieto viditeľne označené, geodeticky zmapované meračskou službou HBP a následne boli zasypané.
- Riešila sa úprava odtokových pomerov na poľnohospodárskych pozemkoch v k. ú. Nováky (Laskár) v dvoch lokalitách. V blízkosti AB jamy bol vyhlbený otvorený kanál na Hone Ľavá strana Laskár, s cieľom regulovať výšku hladiny vody v poklesovej kotline, tak aby sa zamedzilo zaplavovaniu poľnohospodársky využívanej pôdy v jej okolí. Na rozhraní produkčného bloku Dolná Ráta a honu pri JRD bol vyhlbený rigol, ktorým bola odvedená voda z obhospodarovanej plochy cez priepust do jestvujúceho otvoreného kanála
- Bolo zabezpečené zbúranie rodinného domu súp. č. 517 na ul. Hviezdoslavova v obci Koš z dôvodu jeho nevyhovujúceho technického stavu, keď došlo k samovoľnému zboreniu jeho strechy, v dôsledku čoho ohrozoval susedné nehnuteľnosti.
- Zabezpečilo sa zasypanie výtlkov v oblasti násypu na bývalej ceste 1/50 Koš - Prievidza v úseku medzi tzv. Košskými mokradami.

V DP Cigeľ bola zabezpečovaná operatívna kontrola povrchu podrúbaného územia, vrátane stability svahov v okolí znepriístupnených hlavných banských diel. Na základe zistení v teréne boli v roku 2024 realizované nasledovné opatrenia:

- Obhliadkou územia v oblasti Jamy 5 v DP Cigeľ bol po nadpriemernej zrážkovej činnosti (jeseň 2023 - jar 2024) zistený zosuv nadložných hornín. Z uvedených dôvodov:
 - Bolo zabezpečené vypracovanie inžiniersko-geologického posudku odborne spôsobilou organizáciou (ENVIGEO, a.s.) s návrhom opatrení na zvýšenie stability zosuvného územia
 - V súlade s odporúčaniami projektanta sa vykonali hrubé terénne úpravy nad poškodenou zväzňujúcou cestou. Hrany odlučnej plochy (prevýšenie cca 3 m) boli „strhnuté“ a zošíkmené na cca 600, čím sa dosiahlo zamedzeniu vtekaniu zrážkovej vody do sklzovej plochy s následným znížením intenzity horizontálneho posunu terénu
 - Zabezpečila sa oprava lesnej cesty v úseku pri „Pálfyho rybníku“, ktorá bola poškodená zosuvom nadložných hornín.
 - Zabezpečilo sa zachytenie vybreženej vody, ktorá tiekla mimo koryto do zosuvu a usmernil sa jej tok do pôvodného koryta
 - Bol vybudovaný priepust na odvádzanie vody mimo lesnú cestu a aktívnu svahovú deformáciu
 - Bola vytvorená sieť pozorovacích bodov pre pozorovanie svahových pohybov na príľahlom lesnom pozemku, ktorý bol tiež dotknutý zosuv.
 - Na prístupových cestách k lesným pozemkom v lokalite so svahovými deformáciami osadené výstražné tabuľky upozorňujúce na zosuvné územie
- Zabezpečilo sa zasypanie prepadliny, ktorá sa po intenzívnych zrážkach vytvorila aj v blízkosti ústia znepriístupneného banského diela 30 148-0. Zároveň sa vykonali opatrenia na usmernenie odtoku povrchových vôd z tejto oblasti do koryta príľahlého potoka.
- Uskutočnilo sa viacero obhliadok poškodených lesných ciest a lesných pozemkov vo viacerých lokalitách v extraviláne k. ú. Cigeľ. Na obhliadkach boli navrhnuté opatrenia na elimináciu nepriaznivých dopadov banskej činnosti na predmetné nehnuteľnosti. Navrhnuté opatrenia budú zrealizované v priebehu nasledujúceho obdobia.

6.3 Ochrana povrchu

V súvislosti s uskutočňovaním banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom, ktorej hlavným zámerom je získanie nerastu z ložiska je tiež dôležité zabezpečenie plnenia požiadaviek chránených záujmov jednotlivých subjektov, ktoré môžu byť na svojich právach alebo právom chránených záujmoch činnosťou dotknuté. Jednou z hlavných požiadaviek je to, aby sa umožnilo znovu zužitkovanie (rekultivácia) priestorov po vydobytom neraste. V tejto oblasti nedošlo v roku 2024 k podstatnejším zmenám. Pri postupnom povoľovaní v jednotlivých lokalitách boli riešené otázky súvisiace s ochranou poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu. V predkladaných plánoch otvárania, prípravy a dobývania sú riešené tiež aj otázky súvisiace s ochranou vodných zdrojov, životného prostredia a iných verejných záujmov chránených osobitnými predpismi.